

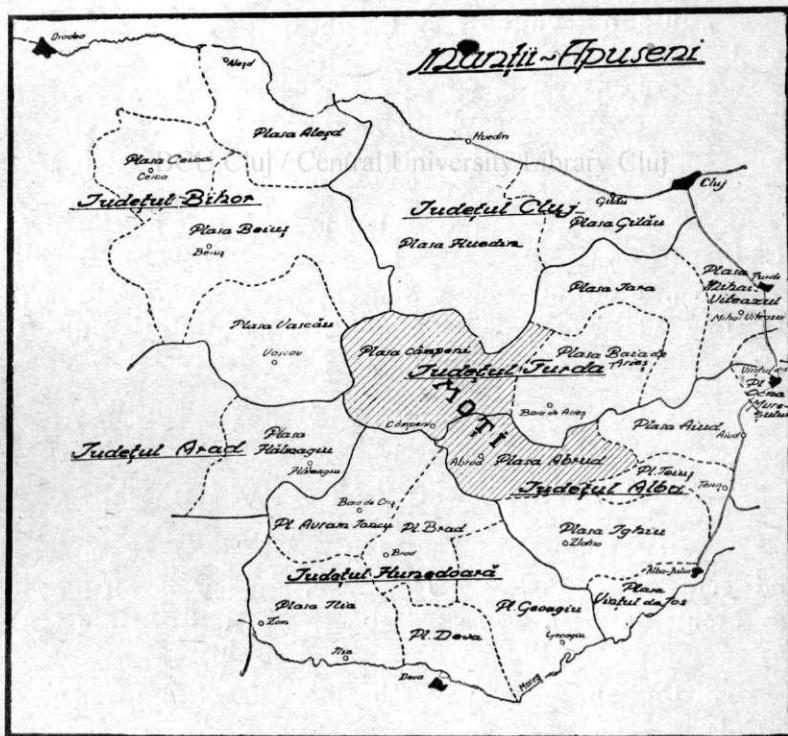
BULETIN EUGENIC ȘI BIOPOLITIC

VOL. IX.

Nr. 9-10

SEPTEMBRIE-OCTOMBRIE

1938

EDITAT DE
SUBSECȚIA EUGENICĂ ȘI BIOPOLITICĂ A „ASTREI”
ȘI DE
INSTITUTUL DE IGIENĂ ȘI IGIENĂ SOCIALĂ, CLUJ.

Biologia în interpretarea istoriei

de

Dr. OVIDIU COMȘIA.

În cele două decenii din urmă, multe discipline încearcă să se fundamenteze pe terenul nou al legilor vieții. Atributul „bio“ de finește tot mai stăruitor încercarea de recimentare pe baze biologice. Biopolitica a fost cea dintâi care a venit să subordoneze vechile norme economice pe care se întemeiau științele politice, normelor noi desprinse din ereditate și genetică. Dacă politica vede esența lucrurilor în bunurile materiale și organizarea statului după comunități de interese, pentru biopolitică esențiale sunt bunurile biologice (fizice, intelectuale și sufletești).

Mulți autori reeditează sociologia în termeni de biosociologie, în care ereditatea, antropologia și tipologia sunt realități cardinale în jurul cărora se grupează faptele. Psihologia etnică și istoria culturii țin seama de aceleași realități. Multe probleme individuale și colective s'au desprins din ambianța lăinită a vechilor dogme pentru a se recristaliza sintetic într'o ambianță biologică.

Tot astfel și istoria.

Evoluția oricărei colectivități omenești se face mai întâi de toate după legile inerente vieții, căci istoria e creată de oameni și nu invers. Istoria ne apare astăzi despuiată de acele legi genuine prin care modelează, suverană, destinul colectivităților omenești. Ea nu mai închide în sine acel principiu al fatalității care să conducă peste timp o evoluție colectivă, pe o cale stabilită înainte. Nici drumul spre înălțimi nici prăbușirile nu izvorăsc dintr'un sens ascuns cuprins în istorie. Și dacă studiul trecutului ne dă totuși o astfel de imagine, noi recunoaștem astăzi irealitatea acesteia. Studiul biologic al istoriei ne desvăluie, obiectiv, atât forțele care determină o evoluție spre piscuri de lumină, cât și stagnările pe prag de etapă, prăbușirile de neam sau metamorfozele etnice. Desigur că o interpretare biologică a istoriei nu se poate face încă după normele unei metodologii precise. Metoda e în funcție de disciplinele conexe care vor trebui să primească, la rândul lor, nuanțarea biologică; de înlocuirea conceptelor teoretice asupra

evoluții individuale și colective, prin concepte noi întemeiate biologic.

În lumina biologiei, omul nu ne mai apare ca o ființă abstractă capabilă să atingă valori culminante sub protecția ambianței externe (fizice, sociale); el ne apare solidar cu ambianța genetică a străbunilor lui. Măsura valorii umane o dă ereditatea, variațiunea și selecțiunea, iar ambianța externă nu poate decât să favorizeze sau să reprime latentele interioare. Astfel, omul nu mai e privit ca rezultanta pură a forțelor ambientale ci ca o valoare predestinată genetic. În virtutea acestei legi, oamenii încetează de a mai fi egali, înzestrarea interioară fiind alta dela individ la individ.

Inegalitatea cuprinde însă și grupele omenesti. Națiunile și neamurile trăind din timpuri străvechi în formațiuni închise, sau născute mai recent din confluența unor grupe etnice diferite, cu altă ereditate, cu altă variațiune, cu o selecțiune făcută după norme locale, cu altă diferențiere și altă integrație, ele se prezintă în fața evoluții cu o fizionomie proprie. Deosebite între ele ca tip fizic și potențial interior, fiecare neam are alt destin: alt trecut, alt viitor. Istoria are deci un colorit local, nu are norme de o universală valabilitate. Și, acest colorit local îl primește mai ales dela factura biologică a colectivității pornită pe drumul istoriei.

Neamul își creiază istoria din resursele lui interioare. De aceea, o frântură de neam stabilită în alt peisaj geografic va continua, întotdeauna, firul istoric al trunchiului din care s'a deprins. Acesta presupune, desigur, conservarea purității etnice, refuzul amestecului brutal cu etnii streine. Astfel națiunea engleză din dominioane, țese peste veacuri firul istoric ale celei rămase în patrie. Dacă Statele Unite ale Americii au o istorie independentă, aceasta nu se datorește atât mediului ambiant cât mediului biologic al națiunii americane, a cărei factură anglosaxonă s'a transformat de mult, sub impresiunea elementelor eterogene care o alcătuiesc. Tot astfel neamul spaniol amalgamat al Americii latine, face de mult o istorie pe cont propriu. Cu toate acestea însă, anumite trăsături comune pun istoria ambelor, pe linii apropiate. Francezii, canadieni, aderă cu vigoare la destinul neamului francez de odinioară. Ei au păstrat mai bine decât cei din patrie, tipul etnic al celor ce au fost. Așa încât judecând lucrurile pe plan biologic am putea spune că ei sunt adevărații purtători de destin francez, nu cei din Europa cari și-au modificat profilul etnic prin hibridizări stăruitoare. Conservatoare a vechiului stil biologic și cultural, etnia Francezilor canadieni nu cunoaște neliniștea pierderilor demografice prin natalitatea scăzută și înlocuirea neamului prin streini.

Privind istoria în dinamica forțelor biologice, vom examina pe scurt, modul cum se acordă această concepție biologică cu concepțiile de până acuma asupra istoriei.

Concepției eroiste a lui Treitschke, prin care numai „oamenii mari creiază istorie“, i se opune concepția colectivistă (Marx, Engels), care concepe istoria ca o luptă între clase.

După concepția biologică, istoria izvorăște din forțele genuine ale neamului și se desăvârșește prin marile lui elite. Astfel, teza marxistă cade dela început; cea eroistă, în chimb, închide în sine o realitate parțială, care se acordă în multe privințe cu teza biologică. Urmărind diferitele etape istorice, ne putem da seama cum uneori neamul ca entitate, iar alteori omul de mare creație găsește linia destinului. De obicei însă marele om trebuie să intre în strânsă armonie cu ființa neamului, pentru a putea recunoaște și ridica pe linie majoră, esențele lui firești și, mai ales, pentru a putea păstra nivelul realizărilor obținute. În caz contrar, pasul major se isvorește în episod. Astfel istoria lui Alexandru Macedon, spre exemplu, e o biografie a omului și nu o istorie a neamului macedonean; faptele aceluia conducător au fost prea mari pentru neamul prin care le-a făcut. Cuceririle lui Napoleon au fost în desacord cu spiritul națiunii. Conquistadorii spanioli au cucerit o lume nouă pentru alții, căci neamul nu i-a urmat. Mihai Viteazul a unit provinciile românești dar nici el nici neamul nu a înțeles valoarea acestei uniri.

Omul de creație se naște întotdeauna dintr'o mare fermentație a forțelor etnice. Intr'o etnie în repaos, geneza lui e puțin probabilă sau, chiar dacă se produce, integrarea în destin nu supraviețuiește omul. Astfel, în China din zilele noastre, genialitatea conducătorului se lovește, constant, de indolența etnică. Lucrurile se pot înfățișa și sub alt aspect. Intr'o etnie în mare fermentație biologică, pletera de genialitate poate duce prin ciocniri antagoniste la pierderea, temporară sau totală, a sensului istoric. Acest fenomen se întâlnește la neamurile care în urma unui puternic amestec biologic și cultural și-au schimbat tipul etnic și așezămintele de altă dată. Grecia lui Perikle, Italia lui Gracchus și August, Italia renașterii, Spania lui Ferdinand și a Izabelei sunt totatătea exemple care pot ilustra acest fenomen. Ele sunt totatătea răscruci de istorie, pe care vechea metodă istoriografică nu le-a putut înfățișa în lumina lor reală. Nici bazele sociologice pure, mai ales economice, nici cele politice nu pot explica aceste puncte cruciale în linia destinului, căci la temelia destinului stau în primul rând forțele biologice ale neamului.

La un neam la care conștiința destinului are rădăcini în adâncuri, desăvârșirea istorică se face și fără intervenția omului singular. Cu toate acestea însă, o mare personalitate poate grăbi desăvârșirea. Istoria Germaniei ar fi parcurs desigur același drum cu sau fără Hitler, numai nu în același ritm. Căci conducătorul din exemplul nostru, nu e decât exponentul viguros al esențelor ce vibrează în marele întreg.

Acolo însă unde conștiința destinului nu e o eternă prezență ancorată în neam, ci stăruie nedefinită în simțuri, istoria majoră rămâne în întregime legală de fapta marelui om : Moldova lui Ștefan Vodă, Suedia lui Carol al II-lea, Olanda lui Wilhelm Taciturnul, pot conta ca exemple menite să illustreze ideea noastră.

Uneori piedeci externe opresc evoluția normală a unui neam ; acesta se poate absorbi în masa stăpânitorului sau se retrage din istorie, încredințându-și evoluția forțelor biologice de care dispune. Un astfel de neam nu dispare ; el își urmează în tăcere destinul, și alături de câte un mare conducător, forțează mereu reintrarea în istorie. Neamul dacic, spre exemplu, a trăit retras din istorie. Așa se și explică pentru ce îl întâlnim atât de rar și fugitiv în cronicile timpului. Istoria, în trecut ca și azi, s'a istovit însemnând evenimente de suprafață, fără intenția de a scruta în adâncuri. Cronologia luptelor, a dinastiilor, a realizărilor de plan economic și cultural contribuie prea puțin la înțelegerea sensului istoric. Judecând după istoria scrisă orice cetate grecească de pe malul Istrului și a Pontului Euxin ne apare mai importantă decât marele neam al Dacilor. Ce am fi știut noi despre preistoria noastră, dacă Dacii nu ar fi încercat sub Buerebista și Decebal două viguroase eforturi spre un destin major.

Evul mediu românesc copiază, înfocmai, fenomenul dacic. Retras din istorie, neamul nostru și-a preparat intrarea din zăcămintul lui de forțe biologice. În absența luptelor și a unei închegări politice, el cuceră o țară prin vigoarea lui demografică și o stăpâna prin suflul lui închegat într-o unitate de credință și dătină, prin dragostea de glie și de plai. Iată un neam cucerind fără arme un imperiu. Infruntând vremelnicia atâtor stăpâniri streine, neamul nostru a demonstrat că istoria nu se poate clădi numai pe temelii politice, economice sau fapte de arme, dar că se clădește, suveran, pe granitul forțelor biologice.

Alături de Basarabi și Mușatini, neamul românesc încearcă pasul în istorie ; Ștefan Voevod îi dă mirajii imperiale. Dar după el neamul îmbrățișează din nou străvechea tactică a retragerii în biologie, pentru a stăpâni țara prin spor demografic, prin plug, prin turme, prin

repetate întoarceri în istorie alături de câte un mare Domn, un revoltat sau un haiduc.

În haosul istoriei noastre scrise, în cronologia neînsemnatelor fapte exterioare, trebuie să se pună o ordine pe temelii noi. În istoria noastră scrisă nu putem recunoaște și urmări strădania etnică pentru desăvârșirea unui destin. Neamul ca închegare firească nu a participat la această istorie făcută prea adeseori de exponenți neautorizați, streini de sângele și sufletul românesc. În locul biografiilor fără importanță a acestora, noi am dori o biografie etnică; interpretarea istoriei noastre prin fășia de lumină a biologiei, a demografiei, a psihologiei și a antropologiei. În felul acesta s'ar risipi impresia că neamul nostru ar fi fost într'un secular conflict cu propria lui istorie, iar noi am putea urmări latențele genuine ale neamului, în făcuta lor desăvârșire spre finalități majore.

De multe ori fapta creatoare de istorie, necesită o lungă elaborare spirituală. Ea cimentează unitatea de conștiință indispensabilă unei unități politice de durată. Astfel ultimul secol a fost hotărâtor pentru unitatea noastră; trebuie să afirmăm însă că eforturile spirituale în direcția acestei uniri, au izvorit fără dată din îndepărtatul nostru trecut. Unitatea Italiei s'a pregătit timp de 5 veacuri înaintea lui Garibaldi și Cavour; independența cehoslovacă s'a cristalizat teoretic cu un veac înaintea lui Masaryk, iar Polonia și-a realizat restituția din vechea unitate de suflet dublată de o excepțională vigoare biologică.

În general, orice creațiune pe plan înalt, săvârșită de o mare personalitate, e menită să facă istorie. Dar cum orice creațiune aparține culturii, se pare că istoria, și cultura se condiționează reciproc. Asupra acestei probleme am mai discutat în încercările noastre anterioare. Am arătat că nu orice cultură secondează integrarea în destin a neamului, ci numai aceea care se desprinde din potențialul lui specific și vizează desăvârșirea lui viitoare. Marea creațiune lipsită de baze etnice, cu finalități abstracte sau universaliste, e adeseori în opoziție cu istoria neamului. Pentru noi, creațiunea făuritoare de istorie e numai aceea care prelucrând energiile etnice, ridică neamul întreg spre înălțimea valorilor sale supreme; astfel drumul destinului și-l pregătește neamul întreg prin elitele sale.

Problema elitelor e deci o chestiune de destin. Biologia ne arată că această problemă nu mai poate fi discutată prin prizma vechilor concepții asupra evoluției. Nu orice individ poate deveni o elită, căci elita e de esență genetică și nu o creațiune a ambianței fizice și

sociale. Ne dispensăm de a mai pune în exemple această teză ; ea e prea cunoscută din publicațiile institutului nostru. Reamintim numai că natalitatea diferențiată care, în cursul câtorva generații, poate schimba din temelie aspectul stratificării valorilor, schimbă în aceeași măsură și linia de evoluție a neamului. Un neam epuizat în elite, prin marea natalitate a elementelor de mică valoare și prin absența dela procreare a celor aleși, își schimbă, implicit, istoria și destinul.

Problema generațiilor, tot atât de importantă ca și aceea a eliteilor, lămurește de asemenea o întreagă serie de aspecte ale evoluției colective care se desfășoară sub semnul biologiei. Într'adevăr, evoluția unui neam depinde în mare măsură, de repartiția generațiilor cari îl alcătuiesc. Un neam cu o mare prolificitate rezolvă problema generațiilor în favoarea celor tinere. Neamul se consolidează numeric, având în plus șansa de ași spori și numărul elitelor. Un neam cu o prolificitate scăzută pierde și numeric și calitativ. Această pierdere etnică se suplinește prin streini, vechea factură a neamului se schimbă, și odată cu ea se schimbă evoluția istorică.

Un popor în care predomină generațiile bătrâne, are nu numai o altă ținută biologică, ci e profund modificat în toate direcțiile manifestării lui pe plan etno-psihologic, social și politic. Entuziasmul, spiritul eroic, încrederea în viitor, bravarea situațiilor dificile se convertește în moderațiune, precauție, calcul și teamă; aspirația la biruință și glorie se preschimbă în aspirație la o vieată liniștită într'un cadru de securitate.

Cu o imensă atenție se crește generația tânără atât de redusă ca număr, iar bătrânii încearcă să-i asigure, prin toate mijloacele, o vieată ușoară, plăcută și cât mai ferită de asperități și neprevăzut. Copiii puțin numeroși petrec astfel mai mult în societatea adulților și a bătrânilor; psihologia finerilor se nuanțează precoce cu porniri și tendințe puțin conforme cu vârsta lor. Ei nu mai cresc în ambianța de spontaneitate, de exuberanță tinerească printre camarazi din generația lor, și sunt departe de a mai face experiența vieții pe cont propriu; ei primesc aproape de-a gata carieră și situație. Fără o emulație, fără străduințe personale, selecțiunea își pierde și ea valoarea; cariera oferă prea multe posibilități pentru numărul redus de solicitanți.

Protecția infinită a rezervelor precare de fineret nu se întâlnește la un neam în ascensiune numerică; riscul și aventura nu îl înspăimântă, și, dacă biruința îl exaltă, înfrângerea nu îl descurajează. La răscruci de istorie el arborează tumultuos nădejdea și optimismul.

Neamul celeilalte categorii, intuieste biruinta ca o șansa și înfrângerea ca o catastrofă. El preferă să păstreze ceea ce are. Singura lui armă e diplomația, alianțele, strigătul neincetat după securitate și asistență.

Această alternanță de tinereță și bătrâneță, de îndrăzneală și rezervă, de glorie și de moderațiune, se poate urmări cu multă precizie în istoria Franței. Franța tinerească glorioasă îndrăzneală era țara cu $\frac{1}{3}$ din totalul populațiunii europene, a lui Francisc I., sau chiar Franța lui Ludovic al XIV-lea când 20 la 100 din totalul europenilor erau Francezi. Vecinii Franței, toți la un loc nu o puteau egala ca populație. Astăzi însă Germania o depășește cu de 2 ori aproape; o depășește chiar Italia care pe vremea aceea era într'o penibilă gestațiune istorică. Franța glorioasă a devenit o Franță a securității. Dar precaritatea numerică nu reprezintă întreaga dificultate demografică prin care trece țara. Franța securității nu mai are nici sângele țării glorioase de odinioară. Rasiștii germani interpretează problema în sensul că Franța de odinioară ar fi fost Franța omului nordic, sau cel puțin pătura conducătoare ar fi aparținut acestei rase; în timp ce elementul proponderant ar fi azi cel alpin, urmat de cel mediteran. Istoria Franței ne e înfățișată ca o seculară luptă a acestor două elemente împotriva rasei nordice. Persecuția hughenotilor și marea revoluție sunt privite ca un triumf al rasei mediterano-alpine asupra celei nordice; distrugerea rasei de elită prin ura vechilor slugi. S'ar putea ca și această interpretare să conțină o parte de adevăr. Noi credem însă că nu atât alpino-mediteranii dau Franței această turnură istorică, cât streinii cari se substituie de un veac aproape în marele gol pe care îl lasă etnia de altă dată în constant declin numeric. Franța securității și a asistenței e Franța bătrânilor, a streinilor, a hibrizilor, a mulțimei celor fără neam. Situația aceasta imită ca fază biologică, pe aceea a vechii Rome imperiale de care ne-am ocupat în altă parte.

Neamul francez trece printr'o fază de mare criză biologică. Drumul istoriei lui se bifurcă: unul merge spre un lent și progresiv declin, iar altul trecând prin amalgamizarea elementelor eterogene și prin'o nedefinită gestație etnică va putea duce la o renaștere în alt peisaj biologic și istoric. Drumul pe care va porni nu numai depinde însă, exclusiv, de voința Franței, ci va fi determinat de evoluția istorică a neamurilor ce o înconjoară.

Aceasta sunt, în rezumat forțele care determină istoria neamurilor. În marea lor majoritate ele sunt de esență biologică. Chiar și atunci, când aparența nu pledează pentru natura netbiologică a anu-

mitor situații istorice, o examinare atentă ne-o desvelește totuși. Desigur că această examinare nu poate fi făcută de cele mai multe ori decât într'un cadru sintetic, prin prizma etnopsihologiei, a biosociologiei, a demografiei, a biopoliticii și a antropologiei.

Resumé :

Comșia O. : La biologie dans l'interprétation de l'histoire.

L'auteur insiste succinctement sur les forces qui déterminent l'histoire des collectivités humaines. Ces forces seraient, dans leur grande majorité, d'essence biologique. Même quand l'apparence met en lumière des causes d'autre nature, un examen attentif trouve derrière elles toujours la biologie. Souvent un tel examen est difficile et, il doit être fait dans un domaine très synthétique en l'adressant à l'anthropologie, à la démographie, la biosociologie, l'éthnographie et la biopolitique.

Bibliografie.

1. Boehm M. H. : Das eigenständige Volk. (Göttingen 1932).
2. " " " : Volkstheorie und Volkstumspolitik der Gegenwart. (Berlin 1935).
3. Erbt W. : Weltgeschichte auf rassischer Grundlage (Armanen=Leipzig 1936).
4. Fahrenkrog R. : Europas Geschichte als Rassenschicksal (Hesse u. Becker=Leipzig 1930).
5. Hellpach W. : Einführung in die Völkerpsychologie (Enk=Stuttgart 1938).
6. Hertz F. : Rasse und Kultur (Kröner=Leipzig 1925).
7. Korherr v. R. : Geburtenrückgang (München 1935).
8. Leers v. I. : Geschichte auf rassischer Grundlage (Reklam=Leipzig 1934).
9. Moldovan I. : Igiena Națiunii (Cluj 1924).
10. " : Biopolitică (Cluj 1926).
11. " : Numeroase alte publicațiuni în domeniul etneugeniei și biopoliticii.
12. Schottky I. : Die Persönlichkeit im Lichte der Erblehre (Teubner=Leipzig—Berlin, 1936).

Capitalul om din Munții Apuseni.¹

(Ambianța).

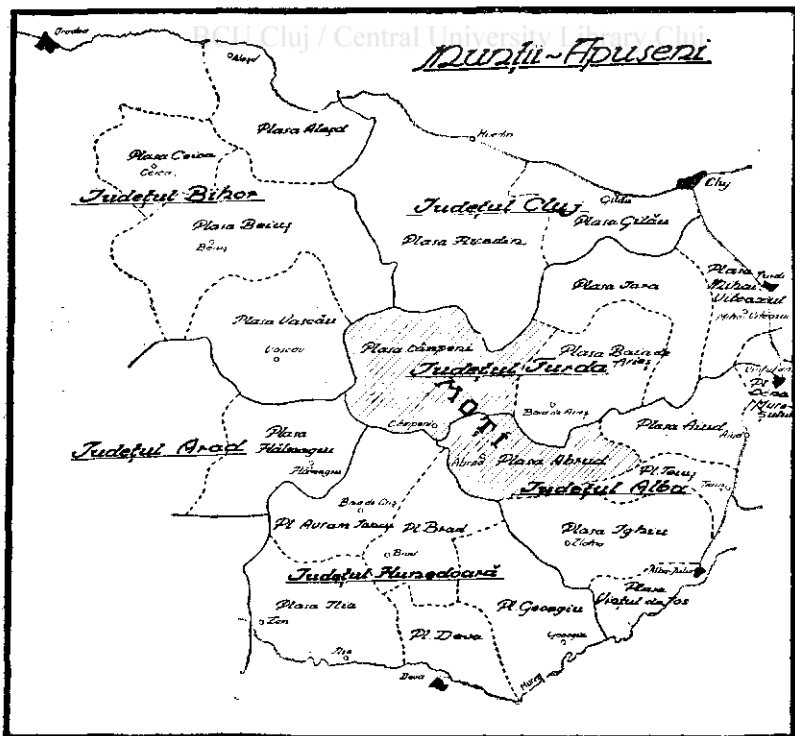
de

Dr. PETRU RĂMNEANȚU.

I. Generalități.

A) Limitele regiunii și populația ei.

Studiul de față se referă la populația care trăiește în Ținutul Munților Apuseni și la cea care din cauza vecinătății imediate cu ea are aceeași origină etnică și condițiuni de viață foarte apropiate. Această populație cuprinde pe lângă „Moșii” din plășile administrative Câmpeni (jud. Turda) și Abrud (jud. Alba) și locuitorii comunelor dintr-urătoarele limite: începând dela Cluj, șoseaua națională Cluj—Turda—Alba-Iulia; dela Alba-Iulia râul Mureș până la granița dintre județele Hunedoara și Arad; apoi hotarul dintre aceste județe până la plasa Hălmaگیu, care în întregime intră în ținut; urmează marginea apuseană a plășilor Vașcău, Beiuș și Ceica, cari sunt cu

Grafica 1. — Harta administrativă a Munților Apuseni.

¹ Comunicare făcută la Adunarea generală a „Astreii”, în 10 Septembrie, 1938.

prinse în studiu, până la comuna Aștilău de pe malul stâng al Crișului Repede; dela Aștilău la Huedin limita e constituită de Crișul Repede; iar dela Huedin la Cluj de șoseaua națională. Regiunea cuprinde 605 comune, repartizate administrativ la 6 județe: Alba, Arad, Bihor, Cluj, Hunedoara și Turda și la 22 de plăși.

Populația regiunii e de 521,055 locuitori (29. Dec. 1930), cari repartizați pe neamuri ne dă următoarea tabelă:

Populația din Munții Apuseni în 1930, după neam.¹

Nr. căt.	JUDEȚE PLĂȘI	No. comune- lor	Populația totală	Români	Unguri	Germani	Evrei	Țigani	Alte neam și nedekl.
	TOTAL, Munții Apuseni	605	521,055 100.0	468,075 89.8	42,327 8.1	1,281 0.3	2,663 0.5	5,863 1.1	846 0.2
I.	Județul Alba . . .	74	91,951 100.1	83,078 90.4	7,016 7.6	167 0.2	268 0.3	1,250 1.4	172 0.2
1	Plasa Abrud . . .	7	20,493 100.0	19,623 95.8	712 35	17 0.1	8 —	119 0.6	14 0.1
2	Plasa Aiud	18	16,999 100.0	13,415 78.9	3,229 19.0	3 —	25 0.2	320 1.9	7 —
3	Plasa Ighiu . . .	29	30,550 100.0	28,428 93.1	1,214 4.0	103 0.3	68 0.2	642 2.1	95 0.3
4	Plasa Ocna-Mureșului	3	1,746 100.0	1,654 94.7	5 0.3	— —	5 0.3	82 4.7	— —
5	Plasa Teiuș	12	17,446 99.9	15,305 87.7	1,854 10.6	37 0.2	161 0.9	33 0.2	56 0.3
6	Plasa Vinjul-de-Jos .	5	4,717 99.9	4,653 98.6	2 —	7 0.1	1 —	54 1.2	— —
II.	Județul Arad	45	26,790 100.0	25,900 96.7	338 1.3	111 0.4	196 0.7	194 0.7	51 0.2
7	Plasa Hălmaگیu . .	45	26,790 100.0	25,900 96.7	338 1.3	111 0.4	196 0.7	194 0.7	51 0.2
III.	Județul Bihor . . .	173	128,483 100.0	118,057 91.9	8,575 6.7	110 0.1	732 0.6	855 0.7	154 0.1
8	Plasa Aleșd	20	19,060 100.0	17,301 90.8	1,390 7.3	34 0.2	194 1.0	84 0.4	57 0.3
9	Plasa Beiuș	62	47,234 100.0	40,689 86.1	5,886 12.5	10 —	153 0.3	474 1.0	22 0.1
10	Plasa Ceica	47	31,760 100.0	30,340 95.5	876 2.8	15 0.1	262 0.8	231 0.7	36 0.1
11	Plasa Vașcău . . .	44	30,429 100.0	29,727 97.7	423 1.4	51 0.2	123 0.4	66 0.2	39 0.1
IV.	Județul Cluj	68	67,958 100.0	52,087 76.6	13,674 20.1	116 0.2	847 1.2	995 1.5	239 0.4
12	Plasa Gilău	22	25,919 100.2	17,232 66.5	7,742 29.9	19 0.1	249 1.0	660 2.6	17 0.1
13	Plasa Huedin . . .	46	42,039 99.9	34,855 82.9	5,932 14.1	97 0.2	598 1.4	33,5 0.8	222 0.5

¹ După recensământul din 1930. Institutul Central de Statistică.

Nr.	JUDEȚE PLĂȘI	No. comune- lor	Populația totală						Alte neam și nedetl.	
				Români	Unguri	Germani	Evrei	Tigani		
V.	Județul Hunedoara	165	108,572	103,599	2,269	712	434	1,389	169	
			100.1	95.4	2.1	0.7	0.4	1.3	0.2	
14	Plasa Avram-Iancu	34	20,814	20,177	309	60	43	179	46	
			100.0	96.6	1.5	0.3	0.2	0.9	0.2	
15	Plasa Brad	30	31,305	29,503	786	406	110	450	50	
			100.0	94.2	2.5	1.3	0.4	1.4	0.2	
16	Plasa Deva	32	18,245	17,120	714	142	20	207	42	
			99.9	93.8	3.9	0.8	0.1	1.1	0.2	
17	Plasa Geoagiu	24	16,503	15,843	133	16	105	403	3	
			99.9	96.0	0.8	0.1	0.6	2.4	—	
18	Plasa Ilia	45	21,705	20,956	327	88	156	150	28	
			100.0	96.6	1.5	0.4	0.7	0.7	0.1	
VI.	Județul Turda	80	97,301	85,354	10,455	65	186	1,180	61	
			100.0	87.7	10.8	0.1	0.2	1.2	0.1	
19	Plasa Baia-de-Arieș	16	15,203	14,927	117	6	5	142	6	
			99.9	98.2	0.8	—	—	0.9	—	
20	Plasa Câmpeni	12	36,382	36,008	107	30	15	211	11	
			100.0	99.0	0.3	0.1	—	0.6	—	
21	Plasa Iara	24	16,785	15,102	1,414	19	112	121	17	
			100.0	90.0	8.4	0.1	0.7	0.7	0.1	
22	Plasa Mihai-Viteazul	28	28,931	19,317	8,817	10	54	706	27	
			100.0	66.8	30.5	—	0.2	2.4	0.1	

Caracteristica fundamentală a populației e omogenitatea ei etnică. Cercetările asupra grupelor sangvine, făcute în Măguri, Muntele-Rece pe 1230 de persoane (Dr. Râmneanțu), în județele Bihor, Cluj și Turdă pe 2,483 (Prof. Dr. Ppopviciu-Birău), în Albac, Arieșeni, Arada, Avram-Iancu, Neagra, Ponorel, Scărișoara, Secătura, Vidra, pe 924 de indivizi (Prof. Dr. Papilian și Doc. Dr. Velluda) au demonstrat, că atât Moșii între ei, cât și față de ceilalți Români din Munții-Apuseni au aceeași compoziție sangvină, au aceeași origină etnică deci. Dar acest bloc se prezintă puternic și față de celelalte neamuri. Mediul rural al ținutului 89.8% e format din Români. Iar plășile Câmpeni, Vințul-de-Jos, Baia-de-Arieș, Vașcău, Avram-Iancu, Hălmagiu, Ilia, Geoagiu și Ceica sunt locuite de Români într'un procent de 96.99%. Prin această proporție covârșitoare de Români, Munții-Apuseni se deosebesc de toate celelalte regiuni din Transilvania, ei constituiesc blocul național neînving nici de vitregia istoriei, nici de cruzimea ambianței.

B) Adunarea, prelucrarea și valoarea statistică a materialului.

Căile parcurse în colectarea materialului pe baza căruia am elaborat rezultatele de față și care material a servit și studiului D-lui Prof. Safta și a D-lui Beniuc, fiind puțin obișnuite, suntem datori să le rezumăm. În dorința de a avea o înfățișare asupra constituției fizice și psihice și asupra ambianței populației dintr'o regiune destul de întinsă am recurs la :

a) observarea manifestațiilor populației în familie, în casă, în jurul casei, pe stradă, la muncă și în timpul ei liber.

În timpul de un an cât ne-a stat la dispoziție pentru aceste cercetări și cu mijloacele modeste de cari am dispus, am năzuit să desprindem pe baza experienței pe care o posedăm, media aritmetică a caracterelor cari ne înfățișează capitalul om. Observațiunile le-am cules din comunele cari gravitează spre următoarele centre : Albac, Abrud, Avram-Iancu, Beiuș, Brad, Hălmațiu, Vașcău și Zlatna. În total ne-am deplasat în 37 de comune.

b) Pe lângă calea aceasta, am recurs la un chestionar (din lipsă de spațiu nu-l publicăm) pe care l'am trimis D-ilor notari și învățători* pentru a fi completat. Pentru cele mai multe comune l-am și retrimis atât dela D-nii Notari, cât și dela D-nii Învățători. Astfel dispunem de date din 577 de comune, cari se referă la 110,478 de familii și la 502,360 de locuitori.

Rar am observat că acești doi factori, buni cunosători ai satelor noastre au călcat recomandajia noastră de a nu se influența reciproc în răspunsurile scrise. La prelucrarea materialului am luat media datelor, din cele două chestionare ale aceleași comune. În ultimele noastre deplasări, când am avut deja chestionarele completate am verificat exactitatea cuprinsului lor. Astfel avem credința, că rezultatele la cari am ajuns nu pot să fie decât cele corespunzătoare realității.

C) Factorii componenți ai capitalului uman.

Prealabil descrierii acestor factori, e bine să definim ce este capitalul uman, noțiune stabilită deja de un deceniu și jumătate de Dl. Profesor Moldovan, dar nu îndeajuns de difuzată. Sub capitalul biologic uman sau național dintr'o țară sau un ținut se înțelege locuitorii cari au aceeași origină etnică și simt datoria comună de a transmite urmașilor lor patrimoniul ereditat nepătat sau chiar potențiat. Noțiunea se opune deci diametral celei de capital economic, pusă de Karl Marx. Ea corespunde realității crude, mai ales în timpurile noastre, când cele mai mari averi economice, dacă nu sunt exploatate de omul rațional, nu contribuiesc cu nimic la propășirea generală a omenirii și când mintea omului a reușit pe cale artificială să producă substanțe cari în mod vădit ne ridică standardul de viață. Conform acestei noțiuni, capitalul uman al unei regiuni e caracterizat prin

* Pentru concursul primit le aducem călduroase mulțumiri.

numărul indivizilor cari îl compun, prin calitățile lor fizice, psihice și morale și prin forța lor de reproducere. În alte state noțiunea aceasta e bine cunoscută și în mare parte realizată. În toate domeniile de activitate capitalul economic îi aservit celui uman. Să vedem acum pe rând, cum se prezintă acești factori în Munții Apuseni

a) *Ambianța.*

Să începem, cu ambianța, care cu toate că un neam este determinat în constituția sa ereditară, de moși, strămoși, totuși ea contribuie fundamental la diferențierea capitalului uman și condiționează creierea și selecțiunea de nuclee în interiorul aceluiași neam.

Vom caracteriza ambianța prin :

Proprietatea agrară și minieră ;

Producția proprie a locuitorilor ;

Profesiunea populației ;

Locuința ;

Portul ;

Alimentația și

Câștigul brut.

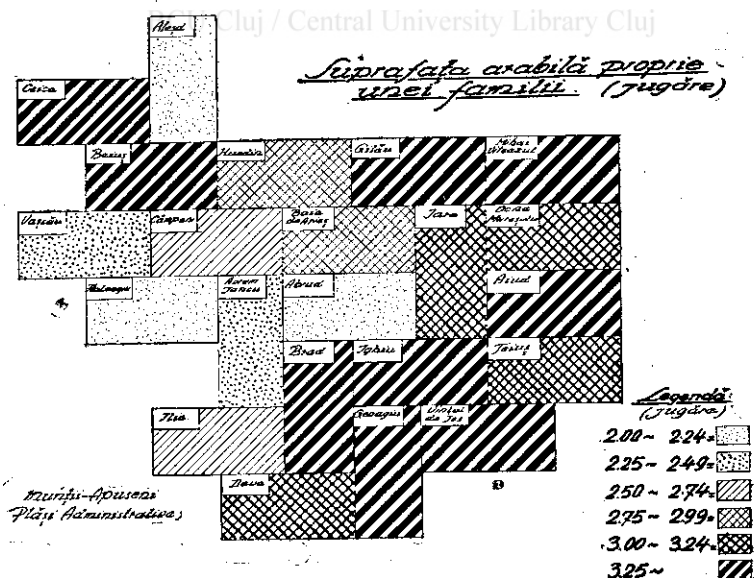
În stabilirea *proprietății agrare și miniere* a locuitorilor din regiune am fost prudenți. Nu considerăm, că Munții aparțin în întregime populației, cum eronat au procedat alți cercetători.

Întâiu în ce privește pădurile, pășunile, fânațele și chiar pământul arabil, prezicăm că acestea nu sunt în întregime ale familiilor țărănești. Statul și unii indivizi streini de regiune dețin un procent însemnat din proprietatea agricolă. La aceștia se mai adaugă și o suprafață neproductivă, care e considerabilă. Prin urmare nu e just ca să împărțim suprafața unei comune cu numărul familiilor și să tragem concluzia, că atâta revine pentru o familie.

Procedând cum e logic, adică stabilind întinderea *proprietăților* cari de fapt sunt în mâna țăranilor, fie direct ca proprietari, fie indirect ca averi comunale, urbariale, și confesionale, situația obținută e următoarea :

Proprietatea agrară în Munții Apuseni. Medii pe o familie.

Județe Plăși	Suprafața în jugăre				Județe Plăși	Suprafața în jugăre			
	Arabil	Fânețe	Pădure	Pășune		Arabil	Fânețe	Pădure	Pășune
<i>Jud. Alba</i>					<i>Jud. Cluj</i>				
Pl. Abrud	2.00	4.75	1.25	2.25	Pl. Giilău	4.00	2.50	2.00	2.00
„ Aiud	4.00	2.25	2.25	1.75	„ Huedin	3.00	2.25	2.00	1.50
„ Ighiu	4.00	2.50	1.50	1.00	<i>Jud. Hunedoara</i>				
„ Ocna-Mureșului	3.25	1.75	2.25	2.00	Pl. Avram-Iancu .	3.00	2.50	3.00	2.00
„ Teiuș	3.85	1.50	1.50	1.50	„ Brad	3.50	2.00	2.00	2.25
„ Vințu-de-Jos .	4.00	3.00	0.50	0.50	„ Deva	3.25	1.50	1.75	1.00
<i>Jud. Arad</i>					„ Geoagiu	4.00	1.00	1.25	1.50
Pl. Halmagiu . . .	2.00	1.25	2.00	1.50	„ Ilia	2.50	1.00	1.25	2.00
<i>Jud. Bihor</i>					<i>Jud. Turda</i>				
Pl. Aleșd	2.00	3.25	2.75	2.00	Pl. Baia-de-Arieș	2.75	3.00	3.00	3.00
„ Beiuș	3.75	1.00	1.75	1.25	„ Câmpeni	2.50	3.50	1.00	1.50
„ Ceica	3.50	1.00	0.25	0.50	„ Iara	3.25	1.50	1.25	1.50
„ Vașcău	2.50	1.50	1.25	1.50	„ Mihai-Viteazul	5.25	1.75	1.00	1.50

În majoritatea plășilor familiile țărănești nu au decât 2—3 jugăre de pământ arabil, iar fânețe, pădure și pășune numai câte 1—2 jug. Și aceste suprafețe, fiind în majoritate pe coaste, sunt spălate de ape și deci neproductive. Adeseori nu produc decât sămânța. Pădurile, la rândul lor, în mare parte sunt exploatate nerațional.

În aceste condițiuni destul de vitrege, producția e mult sub nivelul reclamat de necesitățile locuitorilor. Tabela următoare, relativ la timpul în care locuitorii se pot alimenta cu porumb sau alte cereale din producția proprie, ne edifică pe deplin.

Famiile cu stare materială bună, adică cari pe lângă satisfacerea minimumului de existență, mai pot face economii sau cheltuieli suplimentare peste minimumul necesar, în 6 comune au alimente proprii numai 0—3 luni, în 12 comune au pentru 4—6 luni, în 142 de comune au pentru 7—9 luni, iar în 415 comune au pentru întreg anul. Famiile cu stare materială mijlocie, au alimente proprii pentru

Durata alimentării cu porumb sau alte cereale din producția proprie, pe comune și în raport cu starea economică a familiilor.

Județe Plăși	Stare economică bună				Stare economică mijlocie				Stare economică rea			
	0—3 luni	4—6 luni	7—9 luni	10— 12 luni	0—3 luni	4—6 luni	7—9 luni	10— 12 luni	0—3 luni	4—6 luni	7—9 luni	10— 12 luni
TOTAL	7	13	142	415	45	113	359	60	314	132	118	13
<i>Jud. Alba</i>												
Pl. Abrud			6	1		6	1		6	1		
„ Aiud			9	9		12	6		15	3		
„ Ighiu			12	17		2	17	10	16	8	5	
„ Ocna-Mureșului			1	2			3		3			
„ Teiuș			6	6		3	8	1	8	4		
„ Vințu-de-Jos			1	4			4	1	1	1	3	
<i>Jud. Arad</i>												
Pl. Hălmașiu . .		2	15	20	14	11	10	2	28	5	4	
<i>Jud. Bihor</i>												
Pl. Aleșd	1	1	8	2	6	3	3		9	2	1	
„ Beiuș			3	57		4	41	15	15	12	31	2
„ Ceica			5	42		3	37	7	17	10	19	1
„ Vașcău	1	4	1	36	3	1	38		26	8	8	
<i>Jud. Cluj</i>												
„ Gilău	1		6	15	2	6	13	1	15	4	3	
„ Huedin	1		4	37	4	26	13	2	30	6	6	
<i>Jud. Hunedoara</i>												
Pl. Avram-Iancu .	1	2	21	10	2	8	24		22	11	1	
„ Brad	1		10	19	6	2	21		23	7		
„ Deva	1	1	6	24	2	4	25	1	19	10	3	
„ Geoagiu		1	1	22	2	10	12		1	1	14	8
„ Ilia			8	34	3	7	26	6	17	17	6	2
<i>Jud. Turda</i>												
Pl. Baia-de-Arieș			6	10	1	2	13		11	3	2	
„ Câmpeni			7	5			8	4	8	3	1	
„ Iara			1	23		2	18	4	12	8	4	
„ Mihai-Viteazul		2	5	20		4	18	5	12	8	7	

0—2 luni în 45 de comune, pentru 4—6 luni în 112, pentru 7—9 luni în 359, iar pentru 10—12 luni în 60 de comune. Cele sărace, adică acelea cari nu se pot întreține din câștigul propriu, au alimente proprii pentru 0—3 luni în 314 de comune, pentru 4—6 luni în 131 de comune, pentru 7—9 luni în 118 comune, iar pentru 10—12 luni în 13 comune. Precizând, că din prima categorie, adică a familiilor înstărite sunt numai 8,2%, din a mijlocie 63,7 %, iar restul de 28,1% sunt din categoria celor sărace, ne dăm seama cât e de insuficientă producția de cereale în Munții Apuseni.

Dar nici *mineritul*, în această țară a aurului, nu aduce câștiguri suficiente pentru cumpărarea pâinei de toate zilele. E bine cunoscut, că sub regimul unguresc, proprietarii Români au fost nevoiți să-și abandoneze minele, iar dela unire încoace proprietățile au trecut treptat în mâinile diferitelor societăți aurifere, exceptând familiile din Bucium și câteva din Roșia-Montana, cari încă mai au mine proprii. De altă parte, cum deja a fost evidențiat în referatul Dlui Ing. Popa, societățile prin legile create chiar de către conducătorii lor, nu au mai ținut seamă nici de vechii proprietari, nici de muncitorii actuali, ci depredând populația de un izvor vechi și mare de producție au forțat-o să-și îndrepte privirea spre alte orizonturi. Cum s'a repercutat și ce dezastru va aduce această stare, pentru ziua de mâine, asupra fizicului și moralului acestei populații, dacă legile respective nu vor fi modificate urgent, vom reveni mai târziu.

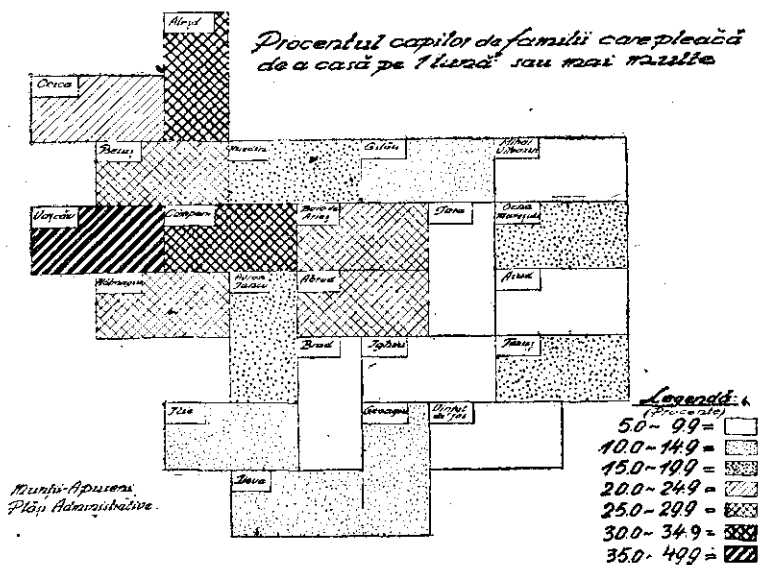
Realitatea aceasta crudă, pământul puțin și neroditor și subsolul răpit, cum e și firesc, a produs adaptări din partea populației. Ea al reacționat, după propriul ei instinț de conservare.

A urmat singură școala muncii, căutând în cartea naturii profesiunea, prin care cu maximum de randament poate crea anumite lucruri acasă la ea și pe care le poate valorifica direct în imediata apropiere, în schimbul cerealelor de care are nevoie. Aceste fapte care nu i'au desrădăcinat de glia străbună sunt de reținut. Asupra lor vom reveni, fiindcă ele constituiesc cheia posibilității de a deschide ușa spre drumul urcării standardului de viață al acestei populații. Astfel nevoia presantă de a-și câștiga existența, alături de o inteligență naturală și o abilitate de muncă manuală dezvoltată, au creat în Munții Apuseni o sumedenie de profesioni.

Pe lângă agricultori, crescători de animale, cultivatori de pomi și vișicultori, tăietori de păduri sau țapinași, găsim aici scândurari, ciubărari, holoangări, dogari, cercurari, șindrilari, dulgheri, rotari, fluierari, spătari, cărbunari, olari, arzătorii de var,

spărgători de piatră, mineri la aur sau cărbune, cărămidari, geamgii, fierari, cuțitari, cojocari, cizmari, croitori de sumane, negustori de vite, negustori de ciubere, negustori ambulănți cu mărunțișuri, pantahuziști, muncitori agricoli, salahori și servitori.

Dar să nu ne închipuim că aceste profesii le exercită numai câțiva indivizi dintr'o comună, pentru necesitățile celorlalți locuitori, cum are loc în restul țării. Nu, aproape fiecare sat își are profesiunea lui, în care e angajată deobicei întreaga populație respectivă. Iată câteva exemple: cei din Albac, Arada, Certegea, Câmpeni, Măguri, Mărișel (Pl. Gilău), sunt scândurari; cei din Scărișoara, Săcătura, Vidra, Ponorel (Pl. Câmpeni) sunt cercurari; cei din Avram-Iancu și Vidra sunt negustori de ciubere; cei din Neagra, Scărișoara fac ciubere; cei din Aluniș, Bociu, Brăișor, Buteni, Calata, Călățele, Ciuleni, Morlaca, Vișag (Pl. Huedin) sunt geamgii; cei din Târnovița, Criștior (Pl. Hălmațiu), Lebeceni, Săliște-de-Vaşcău, Poiana (Pl. Vașcău) sunt olari; cei din Sârbești (Pl. Vașcău) fac cusături naționale de o frumusețe impresionantă; cei mai mulți din Plășile Hălmațiu și Vașcău sunt tăietori de lemne în pădure; mulți din Plasa Ceica sunt servitori în București; din plasa Beiuș sunt unii cari lucrează la Moreni, la petrol; din Plasa Deva sunt mulți la minele de pe Jiu, cei din Juncul-de-Sus (Pl. A.-Iancu) fac fluere, cei din Dobrot și Rîșculița (Pl. A.-Iancu) fac spete, cei din Uibărești (Pl. Avram-Iancu) sunt pantahuziști și cerșesc, cei din Galați (Pl. Ighiu) se ocupă cu mici furțișaguri din lărguri, etc., etc. Afară de aceste profesii mai amintim, că o parte însemnată și din toate părțile Munților Apuseni, pleacă în timpul muncilor agricole în regiunile vecine, îndeosebi în Banat, pentru a fi angajați la adunarea și prelucrarea recoltelor de cereale, de unde se întorc cu grâu și porumb.

Cum vedem bărbaiji, de multe ori împreună cu copiii mai mari și chiar soțiile, lipsesc foarte mult de acasă. Din 109,477 de familii relativ la cari avem răspunsuri, 20,853 de capi și chiar alți membrii

de familie pleacă în alte părți, pentru ași completa sau câștiga existența, deci o proporție de 19.0 %. Din aceasta 24.3 % pleacă pe 0—3 luni, 60.7 % pe 4—6 luni, 13.4 % pe 7—9 luni și 1.6 % pe 10—12 luni sau chiar pe doi ani.

Nu în împrejurări mai bune sunt și cei cari lucrează în minele de aur. Pe lângă munca de opt ore prestată în mină, mai fac patru-cinci ore de acasă până la locul exploatării. Aceasta din cauza, că în medie locuiesc la 6—8 km. de mină, la care se mai adaugă și distanța dela gura minei până la locul muncii, iar la un transport alor până de prezent nici o societate nu s'a gândit.

Asfel în general pentru toți, agricultori, profesioniști și mineri, lipsa aceasta de acasă, drumurile lungi pe cari le parcurg aproape numai pe jos, — adaugă și atunci când pleacă cu carul au obiceiul să meargă mai mult pe jos, alături de cai sau boi —, intemperiiile timpului, fără loc de odihnă, alimentații rău, insuficient și fără nici o regulă, sunt prilejuri de a crea condiții speciale și pentru restul factorilor ambianței pe cari îi mai avem de tratat. Ba nevoia de ași câștiga existența pe căi atât de grele, de multe ori chiar neumane, s'a repercutat asupra unora chiar dezastruos.

În raport cu *locuința*, deși e bine cunoscut, că unde sunt lemne la dispoziție și mai ales de brad, cum e în cazul nostru, casele sunt spațioase, igienic construite și bine întreținute, toțiși Munții Apuseni fac excepție dela această normă. Afară de Vidra, Avram-Iancu, Țebea, Baia-de-Criș, Rîșca, cari au case relativ frumoase, în întreaga regiune sunt în general compuse dintr'o cameră și bucatărie rău întreținute și adeseori cu ferestre țintuite, dar nu numai atât, din cauza lipsei de acasă și oboselii dela drum până la extenuare, sunt multe case lipsite de atenanșe, de pomi și flori. Impresia aceasta pe care astăzi o lasă ochiului observatorului, mâine poate să devină gravă și cu greu de reparat, fiindcă pădurile se reduc, „fug de saț“ după cum se exprimă chiar ei, ori în lipsa lor construirea caselor devine și mai anevoioasă.

Privit acum *portul*, constatăm că, deși în timpuri nu prea îndepărtate nouă a fost în întreaga regiune național, în ultimii decenii s'a modificat pe alocurea în proporții de nerecunoscut. În special Moții și minerii l'au părăsit și se îmbracă în haine cenușii sau chiar negre croite orășănește. În satele de Moți l'au părăsit și femeile și chiar nici în casă nu'l mai pun ca ornamentație. Modificarea s'a produs sub apăsarea vieții grele.

Am observat un paralelism strâns între păstrarea portului național și posibilitățile de ași câștiga locuitorii existența pe loc. În satele în cari își pot scoate cele necesare traiului în mod complet din agricultură, creșterea animalelor, pomicultură, sau combinat din acestea și minerit sau profesiuni cari nu-i îndepărtează prea mult de casă, portul național s'a conservat și e chiar foarte frumos. Comune tipice pentru acest paralelism e Țebea (Pl. Brad), Nădăștia (Pl. Ighiu), Vidolm (Pl. Baia de Arieș), Sârbești (Pl. Beiuș) și altele din jurul lor cari economic sunt bine situate și au port național bine păstrat și Scărișoara (Pl. Câmpeni), Zlatna (Pl. Ighiu), Crișior (Pl. Brad) și Buteni (Pl. Huedin) în cari locuitorii sunt săraci, mineri și profesioniști, în prima ciubărari, în a doua și a treia mineri, iar în a patra geamgii, în cari și-au schimbat portul.

De altfel acestora din urmă, în raport cu felul actual al muncii lor, cine ar și putea să le pretindă costumul nostru național, care cere atâtă culoare albă.

Summary.

The West Mountains of Transylvania, with a population of more than half a million, composed in 89.8 percent of Romanians (1930 census) constitute environments that are highly differentiated from the rest of Transylvania. Here the Romanians have been in impossibility to create conditions and a standard of life equal with those of the neighbouring regions, because the geo-physicals conditions and the political impediments during the millennial slavery. However, a great deal have been done, that is observed from the many aspects, of the environments. Thus, a family having in average only 2-3 acres of land arable and about the same hay-field, and forest and only 1-2 acres of pasturage and being dispossessed of the gold mines, by the former Hungarian domination, they been forced to learn only through the school of toil various professions. In the West Mountains we find beside the chief professions: agriculturist, animal-raisinger, and miner great many handicraftsmen as: plankmakers, tubmakers, slinglemakers, whistlemakers, potters, glaziers etc. They sell the products traveling over the entire country and even in the neighbouring countries.

The housings of the population in the West Mountains are in general composed of one room and a kitchen. The costume is only partly national, the miners and handicraftsman, with small benefit have costumes like in the town, from which they have adopted.

Amestecul rasial și etnic în România

de

I. FĂCĂOARU.

Pe lângă rolul educativ-cultural al antropologiei schițat în capitolele anterioare, această știință are și un rol biopolitic-normativ în stat. Departe de noi pretenția de a crede, că omul politic nu-și poate împlini menirea lui fără antropologie. Omul politic superior își extrage principiile — în liniile lor largi — din propriul său geniu. Intuiția îi indică mai repede și mai sigur drumul pentru poporul său, de cum ar fi în stare erudiția oricâtor savanți la un loc. A fost totdeauna așa, pentru că eficiența omului politic e determinată de vocație și nu de erudiție.

Alta e situația când venim la necesitățile de organizare ale vieții sociale. Aici e nevoie de aplicarea unor norme precise. Și acestea vor fi cu atât mai adecvate finalității vieții sociale, cu cât legiuitorii specialiști, funcționarii, tehnicienii, dispun de mai multe resurse științifice (pregătire, erudiție, experiență) pe lângă înzestrarea lor naturală de primă importanță. Complexitatea progresivă în structura organismului de stat nu mai îngăduie să se lase lucrurile la voia întâmplărei, după obiceiul democrației: oricine e bun pentru orice. Cerințele statului de azi impun anumite aptitudini și pregătire pentru orice câmp de activitate. Așa cum se lasă tehnicianului organizarea producției circulației și a distribuției bunurilor economice, de pildă, e fimpul să se lase tehnicianului organizarea „productivității“ celui alt capital, care prezintă nu numai suprema, dar unica valoare într'un stat — *capitalul om*. Organizarea biopolitică a națiunii nu se poate improviza. Ori, atâta timp cât nu se începe metodic, suntem condamnați sau să improvizăm și atunci vom avea treabă de mântuială, sau să nu facem nimic*, tocmai în direcția în care unele state se întrec în a realiza mai mult și mai urgent.

---

* La un congres medical de acum câțiva ani se puseseră problema legiuirii și organizării biopolitice a țării în sensul preconizat în trecut de profesorul I. Moldovan. Impotriva propunerii s'a rostit în Congres tocmai un om de mare autoritate științifică, pentru motivul că nu avem specialiști. Factorii politici se justifică cu lipsa specialiștilor competenți, pe care Universitatea n'are de unde-i da. Universitatea nu-și poate da, pentru că n'are programul de studii și instituțiile necesare acestei pregătiri. Conducerea politică lasă Universității pregătirea științifică a tineretului, iar Uni-

Asimilare sau segregare.

Preocupările Statului român sub trecutele regimuri nu treceau dincolo de aspectul pur politic al reglementării raporturilor între stat și minorități. Cel mult. Esențialul pentru biopolitică este raportul biologic între minoritățile noastre și mai ales între minorități și majoritate. Suntem printre popoarele cu un mare număr de neamuri streine. Și atunci statul român este în fața alternativei: ori adoptă principiul promiscuității etnice necontrolate, ori adoptă principiul izolarei și al purității etnice. Altă posibilitate nu există. În trecut statele nu numai că acceptau asimilarea minorităților, dar se străduiau să organizeze și să activeze. Despre imperialismul țărilor dornice de asimilarea altor neamuri, istoria ne vorbește destul. Mai puțin cunoscute sunt încercările de asimilare făcute cu neamurile de origine extra-europeană. Pentru asimilarea maurilor și a evreilor amintim edictele severe ale Spaniei inchizitoriale. Napoleon era convins de posibilitatea și oportunitatea asimilării evreilor și a urmărit cu tenacitate realizarea acestui program politic. Un arhiduce austriac a încercat acum vreo 40 de ani în apropiere de Poprad-Felka (Dopschau) să obișnuiască cu viața sedentară câteva hoarde de țigani nomazi. Incercarea lui a fost zadarnică. Maria Terezia a voit cu tot dinadinsul să transforme în maghiari pe țiganii din monarhie. Le-a interzis de a se mai numi țigani, obligându-i să și spună Uj-Magyars (Neo-Maghiari). Le-a impus altă viață și alt port. Li s'au luat copiii (în unele regiuni), cari au fost distribuiți țăranilor. Printr'un alt decret din 1768 a ordonat ca toți țiganii din Ungaria și Transilvania să fie instruiți în agricultură (4, p. 32).

La asemenea metode nu se mai recurge azi, dar tendința persistă încă. Statul din trecut ar fi vrut să se debaraseze de minorități în vreun fel. Cum soluția nu se putea găsi nici în exterminarea lor, ca pe alocuri în vechime sau în evul mediu, nici în alungarea lor peste graniță, nu rămânea decât sau incorporarea lor religioasă, etnică și politică în masă și în mod violent sau asimilarea lor lentă prin căsătorie. Datele biologice etnice și rasiale ne obligă a renunța la concepția de până acum. Incepe ași face loc ideea, că asimilarea minorităților — fără deosebire — chiar când ar fi posibilă, are incon-

---

versitatea crede că adaptarea programului de studii la noile cerințe e treaba conducerii politice. Din cercul vișios vom ieși atunci, când conducerea politică va fi dispusă a realiza adaptarea, indiferent de ce ar vrea sau n'ar vrea Universitatea. Și asta va fi atunci, când va deveni general valabil principiul priorității vocației față de profesie.

veniente. Suntem într'o perioadă de tranziție. Încă n'a dispărut vechea concepție și suntem în aurora celeilalte. De aici oarecare incoerență și contradicție. Indiferent de posibilitățile de realizare, unii sunt pentru asimilare, alții sunt pentru puritatea etnică. Contradicția este și mai evidentă, când acelaș om vrea asimilarea minorităților dar vrea și puritatea etnică. Am putea cita nu numai articole diferite, dar în acelaș articol fragmente, în cari un autor acceptă asimilarea, iar în altele cere comprimarea căsătoriilor mixte. Psihologic contradicția este explicabilă. Autorul rămâne la prima concepție când e în nota firească a sentimentului național și trece la a doua concepție, când vrea să fie de acord cu știința. Se înțelege, că nu pot fi realizate sau dorite ambele norme și asimilarea și izolarea etnică. Una exclude pe cealaltă. Asimilarea în masă — indiferent pe ce cale — implică asimilarea lentă pe cale matrimonială. Accelerat sau încet rezultatul este acelaș. Întrebarea e, la care din cele două concepții rămânem ?

Principiul asimilării sau tolerarea infiltrațiilor etnice puteau să pară justificate în trecut. Conceptul de rasă nici nu exista atunci sau n'avea conținut. Până la constituirea genetice ca știință noțiunea de rasă nici nu putea să aibă conținut. Naturalistul Linné de ex. nu întrebuințează termenul rasă, el vorbește de specie. Buffon vorbea de rasă, ca de o entitate fără importanță. După el, diferențele rasiale se produc numai sub acțiunea climatei; omul alb în Europa, negru în Africa, galben în Asia și roș în America e acelaș om, dar colorat diferit de climă. Pentru Topinard*, rasa era o simplă abstracțiune a minții noastre. Naturaliștii n'au înțeles ceea ce rămânea rezervat lui Kant: el a fost primul care a dat termenului rasă un conținut strict antropologic, definind-o ca pe o varietate constantă, cu caractere proprii. Blumenbach în fine, întemeietorul antropologiei, a relevat însușirea rasei de a dobândi noi caractere și de a le transmite prin ereditate.

Constrânși de evidența faptelor, adversarii conceptului de rasă au sfârșit după mult timp prin a admite diferențele somatice rasiale. Au cedat aici, dar s'au retrănsat în forțul principiului lamarckist al eredității caracterelor câștigate. Diferențe somatice pot exista, spun ei, dar acestea n'au importanță și apoi ele tind să se modifice în acelaș sens sub acțiunea unui mediu omogen. Rasa poate interesa pe cres-

---

* Amintim că Topinard (1830—1911) s'a ocupat ca antropolog cu mare autoritate științifică (fost profesor la École d'Antropologie) cu diviziunea raselor umane în 18 tipuri, după criteriile acceptate în raseologia contemporană ca: forma craniului, statura, structura părului, culoarea pielii și a părului.

cători, dar măsura valorii omului o dă psihicul și nu soma. Diferențele somatice nu interesează, de vreme ce valoarea psihică a raselor și a etniilor e identică. Rasele și etniile fiind egale — după această concepție — nimic nu împiedică amestecul lor liber. E destul ca un individ să se nască în sânul unei națiuni, să crească pe pământul țării, în tradiția, religia și obiceiurile ei, să-i învețe limba, să-i cunoască legile, trecutul și idealurile, pentru a i se indentifica întru totul, oricât de streină i-ar fi rasa sau etnia. Această concepție explică acceptarea tacită sau rostită a principiului asimilării în politică.

Realitatea stă altfel. Poate spre desamăgirea multora dintre oamenii sincer umanitariști, știința ne descoperă pe fiecare zi fapte noi în opoziție cu această concepție. Și aceste fapte noi, ne spun că rasele ca și etniile sunt diferențiate nu numai somatic, dar și psihic. Națiunea nu este o simplă entitate juridică, economică, administrativă sau politică, ci înainte de toate un organism, cu o structură biologică specifică încheagată de-alungul mai multor milenii. Structura vieții sociale și mentalitatea unei etnii sau ale unei rase pot fi până la un punct asemănătoare cu ale alteia. Dar cu siguranță, că asemănarea privește caractere superficiale. Cu condiția de a împinge suficient de departe analiza, deosebiriile psihologice vor fi tot așa de categorice ca și deosebiriile morfologice. Asta pentrucă și unele și altele sunt determinate de dispozițiile ereditare. Dacă admitem premiza diferențierilor individuale — și acest fapt e azi un adevăr axiomatic — trebuie să conchidem cu necesitate la existența diferențierilor etnice. Două etnii ar fi de valoare identică numai în cazul invers, când indivizii ar fi de o egală valoare, cu aceleași vicisitudini istorice, cu același standard de viață și cu conducători de același merit. Absurditatea ipotezei sare în ochi. Cu toată variabilitatea considerabilă a acestor aspecte în viața popoarelor, inegalitatea etnică, rasială și socială, păstrează încă o simplă valoare ipotetică.

Un individ de alt neam rămâne „de sânge strein” oricât de indentificat ar părea el cu nația care l-a adoptat. E firesc ca el să împrumute din noul mediu: gusturi, credințe, obiceiuri, limba, până la un punct mentalitatea și alte forme specifice acestuia. Dar asemenea forme sunt de importanță secundară. Esențialul este substratul său psiho-fizic. Tendințele substratului organic nu sunt schimbate prin formele suprapuse de mediul educativ. Tocmai dimpotrivă: formele vor suferi neconținut influența predispozițiilor naturale. Acestea selecționează, orientează și adaptează ideile și însușirile de origină ambientă, imprimându-le un ritm, o direcție și o expresie proprii complexului rasial și etnic. Dacă

ar fi să dăm importanță formelor exterioare dobândite prin educație, apoi acestea variază enorm, după cum individul a crescut într'un mediu primitiv, rural sau într'unul rafinat, urban. Dacă am confunda acțiunea mediului social cu aceea a specificului etnic și rasial, atunci am putea găsi mai multă afinitate între un abisinian și un scoțian, crescuți amândoi în Edinburgh, ca între doi scoțieni crescuți unul în mediul urban și altul în mediul rural. Realitatea este alta, cu toată aparența contrarie. Orășeanul abisinian se distanțează printr'o prăpastie de orășeanul scoțian, pe când cei doi scoțieni sunt înrudiți, am zice prin diosmoză germinativă. Ei rămân înrudiți prin structura lor psihofizică, deși unul trăiește la țară, iar altul la oraș, deși formele exterioare ale conduitei lor se deosebesc foarte mult.

Streinul angrenat într'o etnie prin căsătorie și urmași vine cu dispozițiile lui ereditare moștenite dela părinți, bunici și tot șirul străbunilor. El aduce în masa lui ereditară structura organică specifică etniei lui, cu toate calitățile și defectele ei. Nici o putere nu poate schimba nimic din mănunchiul însușirilor naturale bune sau rele, sănătoase sau morbide. Aceste dispoziții aduse de elementul strein, nu se pierd în organismul noii, etnii, nu se „asimilează“ într'un mod analog bunăoară fenomenelor de fotosinteză sau chemosinteză. Mănunchiul dispozițiilor lui ereditare intră în sistemul circulator germinativ al noului corp etnic. Fără a se pierde nimic din aceste dispoziții, ele se vor difuza și perpetua în întregul șir al generațiilor viitoare. Prin încrucișări continui, noile dispoziții scapă observației în complexul însușirilor autohtone. Asta când numărul elementelor streine este restrâns. Când însă numărul acestora este mare în raport cu corpul etnic autohton, structura rasială a acestuia se schimbă. Și schimbarea va fi cu atât mai rapidă și caracterul ei cu atât mai fundamental, cu cât grupul sau grupele intruse vor fi mai masive.

Schimbarea facturei biologice va fi favorabilă sau defavorabilă, după cum valoarea biologică medie adusă de noua grupă etnică sau rasială va fi superioară sau inferioară. Pentru hotențoși, încrucișările cu europenii a însemnat ridicarea nivelului lor biologic: bastarzii sunt superiori hotențoșilor din toate punctele de vedere. Pentru europeni dimpotrivă, încrucișările constituie o pierdere, deoarece bastarzii rămân inferiori europenilor. Rezultate analoage dau toate încrucișările: între albi și negri, între albi și mongoli, între mongoli și negri, între figani și europeni. Nu aici este locul a stăruii mai de aproape asupra unei lungi serii de fapte, în sprijinul afirmației noastre.

Esențialul e că: a) prin încrucișări cu etnii inferioare un popor

este sărăcit de bunurile lui supreme ; b) chiar dacă etniile streine îi sunt egale sau superioare și schimbarea imprimată destinului său e favorabilă, neîndoelnic este, că ființa lui etnică își schimbă specificul ei. Că această situație e de dorit sau de evitat, poziția e relativă. În orice caz, a doua chestiune e susceptibilă de discuție. Prima concluziune însă, nu comportă nici un fel de îndoială.

În țara noastră avem minorități, cari constituiesc o serioasă primăjduire bioetnică. Natura și extinderea măsurilor restrictive privitoare la amestecul etnic atârnă de situația social-antropologică a minorităților balast dela noi. Printre precizările de făcut în prealabil sunt :

1. Ce grupe etnice deficiente în raport cu neamul nostru avem ?
2. Din ce motive nu e de dorit conviețuirea cu aceste minorități ?
3. Dacă se produc încrucișări cu etniile sau rasele biologice deficiente, în ce frecvență ?
4. Care e nivelul biologic al corcilor comparați cu etniile sau rasele materne ?
5. Cari sunt satele și regiunile din România dăunate de amestecul cu etniile de origine extra-europeană ?
6. Ce deosebiri esențiale somatice, sociale, economice și culturale sunt între noi și grupele de origine extra-europeană ?
7. Care este prolificitatea lor în comparație cu prolificitatea noastră ?
8. Ce măsuri sunt indicate pentru izolarea lor biologică și eventual pentru eliminarea lor treptată din sânul națiunii noastre ?*
9. Până se va găsi soluția în problema minorităților din această categorie pe bază de cercetări, ce măsuri urgente tranzitorii se impun cu privire la reglementarea căsătoriilor și a serviciului lor militar ?

Biopolitica minorităților noastre.

Trebue să ținem seamă de realitatea noastră demografică : rotund la fiecare 3 români avem un strein. Și dacă în privința minorităților

---

* Se știe că turcii și tătarii emigrează treptat din Dobrogea. Spre a se vedea concepția adânc eronată a creatorilor de opinie publică dela noi, amintim că tocmai cele mai răspândite ziare au găsit de cuviință să dezaprobe înlesnirile ce le-au fost acordate de guvernul nostru pentru a emigra. Datoria lor ar fi fost dimpotrivă, să încurajeze guvernul Meritul acestor minoritari în concepția gazetarilor noștri este calitatea lor de a fi cetățeni pașnici. După presa noastră, cei mai tembeli și mai inferiori cetățeni ai țării : turcii, tătarii, Țigani, găgăuții sunt cei mai valoroși, pentrucă... nu tulbură pacea socială.

istorice n'avam prea multe motive de neliniște, în schimb altfel stă lucrul cu minoritățile de origine extra-europeană. Considerăm în prima categorie pe: germani, armeni, bulgari, unguri și jugoslavi. În a doua categorie sunt: țiganii, tătarii, turcii, găgăuții, evreii, rușii, rutenii și ucrainenii. Insumarea rușilor, rutenilor și a ucrainenilor printre etniile extra-europene va mira, desigur. Credem totuși că prin amestecul milenar activ al slavilor cu hoardele mongole, aceste trei popoare sunt mai aproape de noroadele asiatiche decât de națiunile europene. Istoria popoarelor ruse ca și structura lor biologică vin în sprijinul afirmației noastre. Cu alt prilej vom analiza și această temă.

Poblema minorităților balast este extrem de dificilă pentru noi. Aci se poate ascunde o primejdie mortală pentru neam. Să nu uităm că la fiecare grup de 6 români avem un element din această categorie.

Asta în cazul cel mai fericit, când proporțiile acestor etnii corespund realităților. După recensământul din 1930 avem:

409.150	ruși	262.501	țigani	In total:
582.115	{ ruteni și	154.772	turci	2.264.544 { ne-europeni sau ames-
	ucrainieni	105.750	găgăuți	
728.115	evrei	22.141	tătari	12.981.324 români.

Credem că situația e mai întunecată. Să luăm cazul țiganilor, deși exemplul nu-i unic. Evaluăm altădată (1935) la cel puțin 400.000 cifra țiganilor dela noi, fără corci. Intre timp ne-am convins și mai mult că cifra noastră nu-i ridicată. Dimpotrivă. Probabil cifra de 262.501 țigani dată de Institutul central statistic se referă la țiganii nomazi. Potrivit acestei cifre, proporția țiganilor trece de 1% din totalul populației. În ordinea proporției lor crescânde sunt: în orașele din Dobrogea 2.1%, în orașele din Oltenia 2.2%. „Cea mai mare proporție de țigani o găsim în Transilvania, unde 2.3% din întreaga populație s'a declarat de neam țigan. În special în satele din Transilvania găsim o proporție mai mare, care se ridică până la 2.5% țigani" (3, p. 59) Să se rețină, că cifra țiganilor e raportată nu la cifra românilor, ci la totalul populației.

Ne întemeiam evaluarea noastră pe constatarea, că în satele cunoscute de noi ca fiind locuite, în parte unele, în cea mai mare parte altele, de țigani, aceștia s'au declarat români. Probabilitatea ca cifrele menționate să fie sub realitate e acceptată chiar de conducătorul Institutului nostru de recensământ. În lucrarea publicată recent de Drul S. Manuilă în colaborare cu D. C. Georgescu citim: „Cifrele acestea nu le putem însă primi fără a arăta că la înregis-

trarea țiganilor, recenzorii au întâmpinat dificultăți destul de serioase, întrucât definiția „țigan” fiind considerată în întreaga țară ca o declarație, un însemnat număr de țigani sau de locuitori de origine țigănească — în special acei cari se simt mai mult sau mai puțin asimilați cu alte neamuri — nu și-au declarat originea etnică țigănească, ci s-au declarat, așa cum era firesc, de neamul cu care se simțeau asimilați” (3, p. 59)

Evaluările unor autori streini, preocupați de nr. țiganilor din vechea țară, vin și ele în sprijinul tezei noastre. Guida Cora la care se referă Pittard, (4, p. 43) evalua la 250.000 țiganii din România Mică. Încă de pe atunci (în 1895) aveam tot atâtia țigani, câți erau împreună în cele 4 țări vecine; în Ungaria 150.000, în Bulgaria 50.000, în Serbia 34.000, în Bosnia și Herțegovina 18.000. În total 252.000. Se știe că cei mai mulți țigani sunt îngrămădiți în țările balcanice. România avea atunci mai mulți țigani decât oricare alt stat balcanic. În Turcia erau 67.000, iar în Grecia 10.000. Amin! că populația imperiului turc era pe atunci de 7 ori mai numeroasă ca populația României. Ca cifra lor să fi scăzut în răstimp, e puțin probabil. N'au fost siliți de nici o măsură restrictivă la emigrare, iar judecând după prolificitatea lor superioară celeia a românilor, ne-am aștepta mai degrabă ca proporția lor față de români să fie în creștere. În celelalte țări europene numărul țiganilor este disparent, încât țara noastră are cei mai mulți țigani din lume. Cu toate că primejdia e cu mult mai mică pentru ele, unele din statele europene cum sunt Suedia sau Germania au soluționat sau sunt pe cale de a soluționa problema țiganilor. În Germania nu locuiesc mai mulți țigani ca într'unul singur din orașele noastre mai mari, ca București sau Cluj, de vreme ce în întregul Reich cifra țiganilor se cuprinde între 2000—4000 de indivizi.

Pentru a înțelege primejdia situației dela noi, trebuie să ținem seamă de proporția corcilor proveniți din țigani și populațiile nețigane. Numărul probabil al acestor corci nu-i departe de numărul țiganilor puri. Procesul asimilării e activat și agravat nu numai de numărul mare de țigani, ci și de alți factori specifici împrejurărilor politice dela noi: dispoziția tolerantă a poporului român, răspândirea țiganilor pe toată suprafața țării, promiscuitatea socială cu populația autohtonă la orașe ca și la sate, școala în comun, împroprietărirea multura din ei și înlesnirea vieții sedentare care le-a ușurat intrarea în comunitatea românească, absența oricăror restricțiuni legale și în sfârșit, dispoziția ocrotitoare a guvernelor și a autorităților administrative.

Dacă ne oprim la alternativa: sau izolare biologică sau asimilare, soluția e defectoasă. Întâi, pentru că izolarea nu poate fi așa de perfectă, încât să se excludă infiltrațiile. Și admitând prin absurd separarea etnică completă, pierderile de alt ordin impuse neamului nostru sunt așa de mari, încât trebuie să ținem seama de ele. Nu-i nevoie să indicăm aceste „pierderi de alt ordin”. Ogoarele ocupate de minoritarii de a doua categorie ar avea un alt randament în mâna unor conaționali vrednici. În ordinea morală, sunt îndeajuns de cunoscute, corupția, cifra furturilor, delictelor și a crimelor de tot felul, perversitatea concepțiilor despre viață ș. a. În schimb, contribuția lor la greutățile țării, în domeniul economic, cetățenesc și militar este așa cum o știm. Se cunoaște în ce măsură converg interesele minorităților balast cu interesele neamului. Li se cunoaște contribuția lor de jertfă în timp de primejdie pentru țară.

Nicio statistică n'ar putea evalua pagubele morale și materiale cauzate de minoritarii balast, funcționari în instituții de stat sau la particulari. Cine a scrutat activitatea unor asemenea funcționari sau angajați, cunoaște lipsa de scrupule propriie moravurilor lor. Dintre țigani bunăoară, se recrutează nu numai slugi, portari, supraveghețori de lucrători agricoli sau vechili, ci unora sunt angajați chiar în servicii publice ca vătășei, factori, gardieni sau jandarmi.

Frica, indisciplina, corupția, prostia*, lășitatea și susceptibilitatea pentru panică fac din majoritatea soldaților de origine etnică extra-europeană o adevărată pacoste pentru unitățile militare în timp de război. Aproape niciodată unitatea nu se poate bizui pe un țigan, de pildă, pentru paza Franței într'un post înaintat. De altă parte a scuti țiganul de această sarcină când îi vine rândul, este a demoraliza trupa prin atari favoruri. De pe urma indisciplinei și a prostiei unui țigan, batalionul în care am făcut războiul a pierdut, pe când era în rezervă, patru oameni morți, între cari un sergent și alți șase mutilați sau răniți. Impotriva repetatelor ordine, țiganul s'a jucat aruncând un obuz, care a explodat în mijlocul unei grupe. Ca mulți alții din neamul lui, țiganul a făcut continue încurcături și indiscipline grave și a rămas până la sfârșit „piaza rea” a unității, cum se exprimă, fostul lui șef.**

Rămâne cealaltă posibilitate — asimilarea. Dar asimilarea înseamnă înstrăinarea și pauperizarea însușirilor noastre etnice. Procesul infiltrațiilor de jos, prin intermediul păturilor largi sunt cu mult mai nocive ca amestecul pe calea burgheziei. Cantitativ straturile de jos covârșesc burghezia. Prolificitatea lor superioară înlesnește o difuzare

* Coeficientul de inteligență al țiganilor este potrivit cercetărilor noastre proprii, cu 15—30 de puncte inferior c. de i. al sătenilor români. Nivelul intelectual mediu al țiganilor cade în categoria înapoiașilor mintali. (1 și 2)

** Locot. rez. Cicrone Ungureanu, comp. 7, Reg. 10 inf., orig. Panciu—Pulna.

largă și efectivă a dispozițiilor inferioare impuse prin corcire. La rândul ei calitatea biologică a burgheziei este determinată hotărâtor de aceea a păturilor largi. Menținerea și creșterea lentă a păturii burgheze se datorește expansiunii demografice a păturei de jos. Prin faptul extenuării elementelor urbane și a natalității regresive a straturilor burgheze, participarea acestora la reînnoirea populației este cu mult mai mică față de aceea a straturilor largi. Se adaugă în sfârșit, calitatea biologică a persoanelor aparținând minorităților istorice intrate prin căsătorii în neamul nostru: germani, unguri, bulgari, etc.

Amestecurile etnice ar putea fi grupate în trei categorii din punctul de vedere al nocivității biologice, în baza celor doi factori variabili: numărul căsătoriilor mixte și calitatea lor. În prima categorie intră cel mai mare număr de căsătorii cu persoane din minoritățile balast de cea mai inferioară calitate.

Promiscuitatea socială frecventă atrage fațal promiscuitatea biologică. Partenerii acestor căsătorii n'au anumite inhibiții și nici discernământul urmărilor pentru corpul etnic. Cei cari aparțin unui grup etnic mai bun n'au totdeauna conștiința acestei împrejurări și sunt lipsiți de dispoziția antagonistă față de streinii inferiori. Asemenea căsătorii ar avea pentru neamul nostru un efect rasial epurativ numai atunci, când conaționalul nostru candidat la o asemenea căsătorie ar ieși din comunitatea românească. Părțile într'o căsătorie sunt deseori de valoare echivalentă. Acesta și este cazul mai ales cu femeile. Cu asta pericolul nu-i înlăturat. Descendenții din asemenea căsătorii mixte pot pătrunde mai ușor în etnicul nostru. Ori, dispozițiile rasiale ale minorităților balast sunt cu totul streine de dispozițiile noastre. Cu cât două etnii sunt mai deosebite, cu atât mai mare este averșiunea germinativă și cu atât mai frecvente, mai variate și mai nocive sunt dizarmoniile organice și discrepanțele psihice. În cazul amestecului cu rase inferioare cum sunt țigani, coborîrea nivelului biologic constituie un proces cu urmări așa de dezastruoase, încât celelalte considerațiuni sociale, politice și de înstrăinare a ființei etnice rămân pe un plan cu totul secundar.

A doua categorie o formează căsătoriile mixte în mediul urban și rural, cu persoane aparținând minorităților istorice. Aici considerațiile sociale și politice sunt de primă importanță, iar nocivitatea biologică se reduce la îndepărtarea de tipul etnic. Acest neajuns, la care se adaugă considerațiile de ordin social și politic, este într'o măsură compensat prin efectul absorbției demografice. Aici amestecul etnic nu atrage coborîrea nivelului biologic, ca în cazul etniilor de a

doua categorie. Pe când media calității biologice este în cazul minorităților balast cu mult sub media populației noastre generale, la minoritățile istorice această medie este echivalentă. Elementul feminin înstrăinat prin căsătoriile mixte este pierdut pentru etnicul nostru. Pierderea este pur cantitativă în cazul înzestrărilor medii. O pierdere calitativă avem în cazul înzestrărilor supra-medii.

A treia categorie cuprinde căsătoriile cu streini din afara granițelor. Majoritatea persoanelor cari contractează asemenea căsătorii aparțin cercurilor intelectuale și păturei suprapuse într'un mai des contact — de ordin intelectual, economic sau politic — cu țările streine. Cele mai defavorabile pentru etnicul nostru sunt căsătoriile femeilor noastre în străinătate. La pierderea numerică se adaugă una mai grea de ordin calitativ. Media valorii biologice a acestor femei este hotărât deasupra mediei populației noastre generale și deasupra mediei chiar a burgheziei. Procesul invers, intrarea streinilor prin căsătorie în etnicul nostru menține valabilitatea enunțării, cu condiția ca streinii — și în asemenea cazuri elementele streine sunt aproape exclusiv femei — să fie de origine indo-europeană. Evident, compensările devin câștiguri de ordin etnic cu atât mai mari, cu cât la valoarea biologică personală se adaugă calitatea bio-etnică a țării de origine. *

Din punct de vedere numeric, calitativ și social, pierderea femeilor noastre căsătorite în străinătate se compensează în parte prin căsătoria la noi a femeilor streine. Aprehenziunile de ordin politic sunt anihilate într'o măsură cu mult mai mare ca în cazul căsătoriilor mixte din categoria precedentă (a II-a). Această parte din tema noastră e departe de a fi epuizată cu aceste scurte înseilări. Dar discriminarea suficientă și schijarea unor soluții în problema amestecului etnic — pe care nu-l dorim sub nici o formă, nu numai sub forma periculoasă — ne-ar scoate din cadrul impus. Pentru cine ar fi nedumerit de poziția noastră, amintim că oamenii de știință din Germania au recomandat celui mai preocupat stat de purificarea etnică să nu pună restricțiuni la încetățenirea streinilor de valoare. Guvernul a și reglementat soluția. Un strein bine înzestrat poate deveni cetățean german în 2—3 zile dela sosirea lui în Reich, după ce a fost exa-

---

* Conștiința acestui fapt l-a făcut pe acel mare român, care a fost Drul Istrate să îndemne în diferite prilejuri fineretul nostru de a se căsători cu tinere alese de un anumit neam, pe care el obișnuia să-l indice. Pentru el, sacrificiul de ordin social impus elementului feminin autohton era compensat prin câștigul biologic categoric implicat prin asemenea căsătorii cu elemente selecționate dintr'o etnie bine înzestrată.

minat și a obținut un aviz favorabil dela oficiul rasial competent. Celelalte considerente de ordin social sau politic rămân deci pe un plan secundar față de prioritatea principiului biologic. Germanii știu cât datorește cultura lor hughenoților isgoniți de persecuțiile religioase din Franța. Ei știu mai exact ca francezii ce pierdere definitivă, ireparabilă pentru Franța au însemnat acele emigrări, după cum englezii își dau seama cât datorește industria și economia engleză acelorași imigranți hughenoți. Războiul nu-i singura formă de sinucidere colectivă. E drept, că și războiul implică măcinarea celor mai inezstrate elemente din întregul popor. Dar persecuțiile religioase și politice în trecut au fost savant adaptate în vederea exterminării tocmai a celor mai proeminente elemente sociale.

Zusammenfassung. — I. Făcăoaru: *Völker und Rassenmischung in Rumänien*. In der Fortsetzung seines Hauptthemas, „die biopolitische Aufgabe der Anthropologie in dem Staate“, schliesst der Verfasser folgendes:

1. *Volk und Rasse sind scharf zu trennende Begriffe.*

2. *Die Erkenntnis der Ungleichheit verschiedener Völker und Rassen auch innerhalb unserer Staatsgrenzen fordert die Feststellung der tatsächlichen biologischen Hierarchie und die entsprechende soziale und politische Regelung des Minderheitenproblems bei uns.*

3. *Mit den historischen Minderheiten wird Rumänien ein Auskommen finden. Für die Minderheiten zweiter Kategorie, die aussereuropäischer Herkunft oder mit asiatischen Elementen stark gemischt sind, ist eine Regelung dringend notwendig. In dieser Kategorie sind: Zigeuner, Tataren, Türken und Juden.*

Bibliografie.

1. Făcăoaru I.: *Intelligența unei colonii de țigani*. Comunic. Soc. Rom. Antr. 15. Ian. 1934.
2. „ „ *Experimentelles Studium über das Verhältnis zwischen Rasse und Intelligenz*. Comunic. Congr. Intern. Antr., Sept. 1937.
3. Manuilă S. și Georgescu D. C.: *Populația României*. București, 1938.
4. Pittard E.: *Les Tziganes ou les Bohémiens*. Genève, 1932.

Prioritatea acordată capitalului om și coordonarea activității în serviciile de stat mai importante din Italia.

de

Dr. PETRU RĂMNEANȚU.

Am vizitat câteva organizațiuni și institute din orașul și provincia Roma,¹ cu scopul de a desprinde principiile călăuzitoare puse la baza ocrotirii și promovării sănătății poporului italian și de a observa felul îndrumării tehnice a activității pe care o declanșează. Cu toate că abia ași avea loc pentru descrierea chestiunilor observate, care merită admirația oricui și dintre cari multe corespunzând cu realitatea dela noi, ar fi potrivite chiar de imitat sau adaptat, pentru a completa multe din lacunele organizației noastre sanitare, totuși în aceste câteva pagini voi rezuma impresiunile cu cari am rămas și voi sintetiza materialul pe care l'am adunat, crezând că e mai imparțial, ca însuși cititorul să selecționeze ce e mai potrivit nouă.

Ca să putem aprecia, la justa lui valoare, efortul care se depune, redăm în tabela următoare, starea și mișcarea populației din Regatul Italiei în ultimii trei ani:

Populația, mișcarea populației și câteva cauze de deces în Italia în 1935—1937.²

Anii	POPULAȚIA	Mișcarea populației				Cauze de deces, prop. la 100,000 l.				
		Natalitate Pr. la 1000 l.	Mortalitate Pr. la 1000 l.	Exced. nat. Pr. la 1000 l.	Nupțialitate Pr. la 1000 l.	Mort. natalit. Pr. la 100 născ. vîi	Mort. infant. Pr. la 100 născ. vîi	Mortalitatea de		
								Tuber. culeză	Diarec și enterită sub 2 ani	Malf. cong. și bolile primei copilării
1935	42,809,000	23.4	13.9	9.4	6.7	3.3	10.1	88.8	129.6	71.8
1936	42,993,602, R.	22.4	13.7	8.7	7.4	3.2	10.0	87.2	108.6	67.7
1937	43,504,000	22.9	14.2	8.7	8.7	3.2	10.9	85.5	131.4	72.9

¹ Aduc cele mai vii mulțumiri Dnui Maior C. Rapciaveli pentru recomandațiile călduroase pe cari mi le-a făcut către Dnii Conducători ai diferitelor Institute pe cari le-am vizitat.

² Annuario Statistico Italiano. Anno 1938. Istituto Centrale di Statistica del Regno d'Italia.

Din această tabelă reiese, că mortalitatea generală încă nu a ajuns la un nivel minim, chiar din contra, proporțiile mortalității infantile, a diareei și enteritei sub 2 ani, a bolilor primei copilării și chiar a tuberculozei se mai pot comprima simțitor.

Înainte de a descrie organizația sănătății publice și politica demografică, pentru a înțelege, potențialul urcat cu care se activează, atât din partea statului care oferă bugetul, cât și din partea personalului oficial sau angajat benevol în această operă, voi face câteva reflexii de ordin general.

Principial în activitatea oricărui institut de sănătate publică, de ocrotire, de prevedere socială, de politică demografică, de educație a tinerețului, de formare militară și chiar de natură industrială, comercială și agricolă se observă:

Aservirea capitalului economic celui uman și

Desfășurarea unei activități în mod coordonat și lipsit de suprapuneri.

A) — *Prioritatea care se acordă capitalului uman, atât în raport cu promovarea lui cantitativă, cât și față de acordarea posibilităților de transmisiune ereditară a însușirilor psihice, morale și spirituale alese ale populației, am observat-o din activitatea fiecărui departament de stat.¹ Randamentul muncii acestora nu e privit numai prin prisma intereselor capitalului economic, ci e apreciat pas de pas, prin contribuțiile sale pentru consolidarea familiilor actuale și prin impulsul creat pentru promovarea ideii de familie, ca unica celulă care asigură puterea de mâine a națiunii italiene. Pentru a ilustra, această grijă generală și continuă față de capitalul biologic, sintetizăm principiile cari stau la baza unor instituții din domenii variate, arătând și dimensiunea lor.*

a) *Instituția Opera Națională pentru Protecția Maternității și a Copilăriei, O.N.M.I. creată încă în 10 Dec. 1925, „reîntărește până la maxim sentimentul lanțului familial, dă cel mai mare impuls natalității, reduce la minim cauzele de mortalitate ale mamelor și copiilor.” Instituția în 1937 a avut un buget de 129,031,000 lire.*

---

¹ Reamintim, că Dl Prof. *Moldovan*, în *Biopolitica*, încă din 1926 a conceput o organizare a Statului Român cu scopul de a garanta prosperitatea biologică maximă posibilă a cetățenilor săi și un program pentru fiecare departament, bazat pe realitatea capitalului uman și pe dreptul lui la întâietate față de cel economic.

b) *Institutul Național Fascist de Prevedere Socială, I.N.F.P.S.*, conceput pe baza principiilor fixate în *Carta del Lavoro*, care stipulează programul Fascismului în câmpul economic-social, prevenirea familiei față de orice agent capabil să-i producă desagregarea și ocrotirea capitalului om în cele mai variate laturi de compunere ale lui, a înființat: 1. *Asigurarea obligatorie contra tuberculozei*; instituție care dela 1 Ian. 1929—31 Dec. 1936 a acordat asistență la 294,454 de persoane, cheltuind cu ei 967,000,000 lire și a investit 502,513,623 de lire în construcții sanatoriale; 2. *Asigurarea obligatorie pentru maternitate*, care dela 1922 până la 1936 a acordat ajutoare de 300 și 100 lire pentru nașteri și avorturi medicale în 586,930 de cazuri și dela 1927—1936 a asistat 58,785 de mame și copii, dând și 197,832 de vizite. 3. *Asigurarea obligatorie pentru invaliditate și bătrânețe*, în care instituție pe lângă diferitele feluri de pensii, dela 1922—1936 s'a plătit văduvelor și orfanilor asiguraților circa 45 milioane de lire, în locurile de convalescență a asistat 33,558 de persoane timp de 838,302 zile, în dispensarele antitrahomatoase — astăzi în număr de 53—, dela 1927—1936 a asistat 117,570 de persoane, iar în stabilimentele termale a asistat 63,655 de persoane, timp de 900,000 de zile. 4. *Asigurarea obligatorie contra lipsei de ocupație*, care dela 1922—1936 a plătit ajutoare în valoare de 1,289,771,653 de lire, a colonizat în Libia 330 de familii cu titlu de experiență și a transformat 11,500 de hectare de pământ, iar în Sardinia a bonificat Zona Nurra, recuperând 10,000 de hectare de teren, pe suprafața cărora a colonizat, clădind comuna Fertilia. 5. *Casa națională de prevedere pentru marinari*, care acordă pensii în sume destul de importante. 6. *Ajutoarele familiare*, pentru muncitorii din industrii, agricultură și din alte profesii, dând din Ianuarie 1937 sume însemnate. 7. *Imprumuturi familiare*, pentru asigurarea constituției familiei italiene și dezvoltarea ei. Acestea au fost înființate cu Decretul din 21. Aug. 1937 și sunt condiționate de etatea dela căsătorie și de venitul global anual: prima să nu fie peste 26 de ani; iar al doilea să nu depășească anual 12,000 de lire. La nașterea copiilor o parte din imprumut se amortizează, iar la nașterea celui de al IV-copil se șterge orice sumă.

c) *Campania Antituberculoasă*. Această instituție creiată în sânul *Federației Naționale Fasciste* pentru lupta contra tuberculozei, prin *Consortiile provinciale antituberculoase* duce o luptă bine organizată contra tuberculozei. În anul 1937 a cheltuit suma de 21,002,000 lire.

d) *Direcția Generală a Sănătății Publice din Ministerul de Interne*, pentru probleme de sănătate publică, cum sunt: profilaxia bolilor infecțioase și sociale, asistența sanitară în comune, igiena solului, tutela igienei alimentare, apei potabile și a obiectelor de uz personal, poliția mortuară, controlul exercițiului medicinei umane și pentru poliția veterinară a avut în bugetul din 1936—1937 suma de 20,535,000 lire.

e) *Ministerul de Interne* pentru asistența socială în bugetul din 1937 a avut 164,709,000 lire. Aceasta s'a distribuit pentru educația fizică și morală a tineretului din Opera Națională „Balilla”, pentru combaterea sifilisului, leprei, trachomului, malariei și cancerului, bolilor infecțioase și pentru alte probleme de sănătate.

f) *Oficiul Demografic, astăzi Direcția Demografică și a Rasei*, în 1937, a acordat premii pentru nupțialitate și natalitate în valoare de 77,639,000 și împrumuturi familiare în suma de 12,955,000 lire.

g) *Instituția Tineretului Italian al Lictoriului. G. I. L.*, organizație unitară și totalitară se îngrijește, atât de educația fizică, cât și de educația și asistența sanitară a membrilor ei. Aceasta prin noua lege de organizare din 27 Oct. 1937 cuprinde vechile organizații Balilla, Avangardiștii, Tinerii Fasciști, Micile Italiene, Tineretele Italiene, Tineretele Fasciste. În total cuprinde în Regat 7,526,569 de membrii.

h) *Opera Națională „Dopolavoro”*, care în 1937 a avut 21,095 de institute cu 3,159,687 de membrii, a dat asistență în acest an la 274,866 de persoane.

i) *Ministerul Corporației*, pentru instituțiile de asistență și cheltuieli pentru asigurările sociale în 1937 a avut în buget 259,573,000 de lire.

j) *Subsecretariatul de Stat pentru Bonificările Integrale*, care urmărește și combaterea malariei, în 1936—1937 a folosit din partea statului suma de 445,152,000 de lire, iar prin concesionarii pe cari îi are a cheltuit pentru munca începută și terminată 478,332,000 de lire.

k) *Operele de Asistență ale Regimului Fascist* a trimis, în 1937, în colonii permanente, temporare și diurne 744,049 de copii și a acordat ajutoare însemnate familiilor în serviciul A. O.

l) În fine la aceste instituții și organizații se mai adaugă încă altele mai mici. Așa sunt *Instituțiile Publice de Asistență și Binefacere*, cari la un loc în 1937, au avut în buget de 81,618,000 lire și altele multe, pentru asistența minorilor de războiu și din cauze naționale, pentru invalizi și orfani de războiu, etc., etc.

B) — Al doilea principiu care stă la baza activității vaste și intense, care se declanșează în instituțiile italiene, coordonarea și lipsa de suprapuneri, îl exemplificăm prin următoarele observațiuni :

a) *Instituția Opera Națională pentru Protecția Maternității și a Copilăriei* pe lângă scopurile de a oferi direct asistență și a supraveghea și controla dispozițiile legislative și regulamentare în vigoare, mai năzuiește să difuzeze normele și metodele științifice de igienă prenatală și infantilă, să coordoneze și chiar să reformeze în caz de nevoie statutele și regulamentele organizațiilor și instituțiilor cari se ocupă cu ocrotirea mamei sau cu probleme înrudite cu aceasta. Așa chiar într'o provincie, pentru a coordona activitatea, există o Federație cu un consiliu al cărei președinte, în reuniuni succesive convocă în ședințe pe toți Primarii, Secretarii politici, Medicii Comunali și Secretarele fasciei feminine. În aceste ședințe se dau directive de lucru și se discută posibilitățile de lărgire a cadrelor Operei.

b) *Institutul Național Fascist de Prevedere Socială*, s'a creat cu scopul de a fi un organ unitar pentru aplicarea politicii fasciste în câmpul prevederii sociale, după concepția și principiile enunțate de „Carta del Lavoro”. În momentul când nu și-ar îndeplini această chemare se pierde rațiunea de a exista, fiindcă instituțiile cari îl compun își au bugete proprii.

c) *Consortiile Antituberculoase* devenite obligatorii în 1927 au fost create cu scopul de a declanșa „o acțiune concretă și realizatoare, o unitate de directive, o coordonare de inițiative și eforturi și de a constitui un front unic în lupta antituberculoasă”.

d) *Instituția G. I. L.* s'a creat tot numai cu scopul de a coordona activitatea pe terenul educației fizice, depusă până aici de mai multe organizațiuni. În articolul 1 din legea acesteia, reiese evident : „G. I. L. e o organizație unitară și totalitară a forțelor tinere a regiunii fascist”. E o instituție în sânul Partidului Național Fascist sub directă dependență a Secretariatului Partidului.

e) *Opera Națională „Dopolavoro”*, între cele două scopuri principale pe care le urmărește, primul e de a stimula folosirea sănătoasă și profitabilă a timpului liber pe care îl au muncitorii, intelectuali și manuali, iar al doilea e „de a veghea extensiunea și coordonarea instituțiilor ei, dându-le lor și aderenților lor asistența necesară”.

Coordonarea fiind perfectă mai în toate instituțiile, activitate suprapusă care urcă numărul funcționarilor, împarte responsabilitatea, mărește erorile și întârzie lucrările, nu am întâlnit în niciunul din

institutele văzute. Pentru aceasta să considerăm unele momente de interactivitate între patru institute mari : Institutul Central de Statistică, Direcția Demografică și a Rasei, Direcția Generală Sanitară și Institutul de Sănătate Publică.

Să luăm două exemple: 1. Datele relativ la starea și mișcarea populației le culege numai Institutul Central de Statistică. Acesta după ce le are prelucrate, nu numai în raport cu normele obișnuite, dar ținând seamă și de necesitățile actuale ale Instituțiilor italiene pe care le servește, le împrumută în formă definitivă de ex. și Direcției Demografice și a Rasei, pentruca aceasta pe baza lor fără vre-o lucrare în plus să-și poată cunoaște comunele, orașele și provinciile unde încurajarea nupțialității și a natalității, probleme de care se ocupă, sunt mai urgente. Prelucrate sub o altă formă le mai dă și Direcției Generale Sanitare pentruca aceasta să poată direct pe baza lor, să-și croiască legile și regulamentele și să-și canalizeze activitatea în direcția acelor factori și agenți cari intervin în menținerea urcată a mortalității de anumite cauze și cu predilecție la anumite vârste și ocupații și în anumite regiuni. 2. În această direcție activitatea sanitară încă ne servește de exemplu. Într'o provincie (Italia e împărțită în 95 de provincii), care e egală aproximativ cu un județ dela noi, prefectul și primarii sunt responsabili de sănătatea publică (Art. 1 din legea sanitară), ca și de administrație sau de alte probleme. Ca atare medicului provinciei îi rămâne numai partea de tehnică sanitară. Pe aceasta o rezolvă în mare parte singur și rar în problemele cari necesită cunoștințe mai detaliate apelează la Institutul de Sănătate Publică (Italia are un singur Institut de Sănătate Publică, în Roma). Prin această organizare, prefectul nu se izolează de sănătatea publică, ci din contră se îngrijește de fonduri. În toate domeniile lui de activitate năzuiește ca ele să contribue la progresul capitalului uman. *In consecință, inspectoratele sanitare nu au nici un rol și ca atare în Italia nici nu există.* La fel se lucrează și la centru. Direcția Generală Sanitară din Ministerul de Interne (în Italia nu există un Minister al Sănătății) coordonează activitatea provinciilor din punct de vedere administrativ și bugetar, iar tehnic intervine în probleme de creiere de instituții, pentru construcția și aprovizionarea lor, rămânând pe seama Institutului de Sănătate Publică partea de tehnică pură. Iată cum circulă hârtiile și rapoartele statistice de jos în sus: medicul conductor sau sanitar și medicul igienist, înaintează rapoartele la provincie, acesta le triază, ce interesează pe medicul provinciei i le trimite lui, iar restul rămân la provincie spre soluționare pe loc, apelând la Direcția Gene-

rală Sanitară numai în cazuri de importanță foarte mare. Rapoartele statistice, după ce medicul de provincie ia cunoștință de ele și intervine pe baza lor, sunt trimise Institutului de Sănătate Publică, care în mod uniform le prelucrează pe întreaga țară și informează Direcția Generală Sanitară.

E clar, nicăiri ordinele, adresele și rapoartele nu sunt copiate și aglomerate, care contribuie sau la rezolvarea lor superficială și întârziată sau la urcarea numărului de funcționari.

De altfel, mai amintesc, că și institutele de știință din Universitate, păstrează, în mod strict, cadrul specialității și nu fac incursiuni, unul în domeniul celuilalt. Astfel munca nu se suprapune nici aici, suprapunere care după observațiile primite dela unii Domni Profesori din Roma, contribuiesc foarte adeseori la scăderea valorii produselor științifice, atât din cauza că aceste institute înrudite nu pot avea nici însețrare și nici personal atât de specializat ca cele de specialitatea respectivă.

BCU Cluj / Central Resumé. ity Library Cluj

Dans l'Italie fasciste, tous les institutions de l'État depuis les plus grands jusque les plus petits ont pour but la réalisation des principes biopolitiques — les mêmes, qui chez nous ont reçu depuis longtemps ses bases scientifiques sans se traduire encore entièrement dans un domaine pratique. — L'activité biopolitique est tellement coordonnée qu'une superposition est presque impossible.

L'assistance familiale, l'amélioration physique de la race, la conservation d'une natalité élevée, les mesures contre la mortalité infantile, trouvent un remarquable appui financier.

L'„Oeuvre Nationale pour la Protection de la Maternité et de l'Enfance“, la „Direction Général Sanitaire“ et le grandieux „Institut National des Prévoyances Sociales“ sont tous d'exemples d'une sérieuse activité dans cet domaine.

Seroterapia pneumoniei lobare

de

Dr. I. ARDELEAN.

Prin metode bacteriologice și serologice, s'au diferențiat antigenic, treizeci de tipuri diferite de pneumococi, specificitatea de tip fiind datorită unei substanțe solubile din capsula pneumococului, care izolată și purificată s'a dovedit a fi chimic un polisaharid, specific pentru fiecare tip. Imunserul preparat pe animale de laborator prin injecția repetată a unui tip de pneumococ, conține anticorpi cari reacționează numai față de tipul de pneumococ cu care a fost produs. Valoarea protectoare și curativă a unui ser antipneumococic, este astfel tip-specifică, serul având efect numai asupra infecțiunii produse de tipul homolog de pneumococ.

De etiologia microbiană a pneumoniei lobare la adulți, pneumococii sunt răspunzători într'un procent de peste 96%, tipurile I, II, III, VIII, V și VII în ordinea înșirată survenind în 84% a cazurilor, cu predominanța tipurilor I și II în aproape 50%. Frecvența mare a acestor două tipuri din urmă în etiologia pneumoniei lobare, contrastează cu incidența lor redusă, sub 2%, în gâtul indivizilor purtători sănătoși, pentru acest motiv, tipurile I și II sunt considerate tipuri epidemice.

Determinarea și indentificarea rapidă a tipului se face microscopic direct în spută, cu așa numita „Quellungsreaktion“, o reacțiune pozitivă traducându-se printr'o mărire a dimensiunii capsulei pneumococului, când e pus în contact cu serul anti-pneumococic homolog, tip-specific.

Eficacitatea sero-terapiei în pneumoniile lobare a fost dovedită de către Neufeld și Händel în Germania încă în 1910 și de Cole și Dochez în 1913 la Spitalul Institutului Rockefeller din New-York. Dela aceasta dată s'au publicat rezultate bune și în parte rele. Ineficacitatea sero-terapiei se datorește a) administrării unui ser care nu este tip-specific, adică homolog tipului de pneumococ din etiologia pneumoniei; b) instituirii tratamentului într'un stadiu prea înaintat de consolidare pulmonară și c) întrebuițării unui ser a cărui valoare terapeutică măsurată în unități protectoare șoarece era prea slabă.

În Statele Unite ale Americii se întrebuițează ser concentrat de cal pentru tipurile I, II, V, VII și VIII de pneumococi. S'a renunțat la serul neconcentrat, deoarece deși dădea rezultate bune, prezenta desavantajul, că trebuia administrat un volum prea mare (200—400 cm³) pentru a obține un efect curativ. Serul concentrat conține între 1000—2000 unități pe 1 cm³; doza terapeutică variind între 60,000—200,000 unități, după gravitatea cazului și felul tipului de pneumococ. Cu acest ser, administrat în primele trei zile de boală, în Statul New-York s'a redus fatalitatea dela 30% la 10% în pneumoniile lobare cu tip I; dela 40% la 20% în cele cu tip II; dela 30% la 15% cu tip V; dela 25% la 10% cu tip VII și dela 20% la 10% în cele cu pneumococ tip VIII.

Deoarece prepararea imunserului pe cai e de lungă durată și costisitoare pentru tipurile de pneumococi mai puțin frecvente, s'a început prepararea serului antipneumococic pe epuri pe o scară întinsă, pentru toate treizeci de tipuri. Avantajurile serului de epure neconcentrat, fiind superioare din multe puncte de vedere celui de cal

concentrat. Cu acest ser au fost tratate până acum vre'o 200 cazuri cu rezultate foarte bune. Într'un grup de 69 de cazuri, de pneumonii lobare, cauzate de diferite tipuri, serul de epure a redus fatalitatea la 7,4%. Mai mulți chiar, din 23 cazuri de pneumonii cu tip III, tratate cu ser de epure concentrat, au sucombat numai 7, rezultat foarte încurajator cunoscut fiind, că pneumoniile cauzate de tipul III (*Streptococcus mucosus*), au rezistat la toate încercările de tratament cu ser de cal.

La administrarea serului antipneumococic de cal sau de epure concentrat sau neconcentrat, trebuiesc luate toate precauțiunile față de eventualele reacțiuni alergice cari pot surveni după introducerea în organism a oricărei proteine străine pe cale parenterală. O probă de sensibilitate intradermică și oftalmică, cu diluții din serul respectiv, precede orice seroterapie intravenoasă. Asemenea, primele cantități de ser din doza terapeutică vor fi mici, de tatonare, pentru a stabili gradul de reacțiune al bolnavului. Cu astfel de precauțiuni și metode de administrare, șocul seric e redus la o minimă importanță față de rezultatele eficace, cari se obțin atât în ce privește reducerea mortalității, cât și a evoluției clinice și complicațiilor pneumoniilor lobare.

În țară la noi, Institutul de Seruri și Vaccinuri Dr. Cantacuzino, prepară seruri antipneumococice pe cai, neconcentrate, monovalente tip I, II și III și polivalent bogate în unități protectoare. Serurile monovalente vor da însă rezultat numai în cazurile în cari serul administrat va fi homolog tipului de pneumococ din pneumonie; dela serul polivalent în care anticorpii sunt mai de multe tipuri, nu putem să așteptăm mare rezultat specific, fiindcă chiar dacă ar corespunde un fel de anti-corp tipului de pneumococ în cauză, e în cantitate prea mică ca să fie eficace. Cluj

Summary.

References are made, upon the successful application of the typespecific anti-pneumococcic serum, in the treatment of lobar pneumonia.

Detalii asupra problemei pneumococilor și sero-terapiei pneumonici lobare se găsesc în :

- O. Dimitriu : Date recente asupra pneumococului și sero-terapiei anti-pneumococice. Rev. Științ. Med. 12 : 1172, 1937.
- B. White : The biology of pneumococcus. The Commonwealth Fund. New-York, 1938.
- M. Gundel și G. Okura : Untersuchungen über das Gleichzeitige Vorkommen mehrerer Pneumokokkentypen bei Gesunden und ihre Bedeutung für die Epidemiologie. Ztschr. f. Hyg. u. Infektionskr., 114 ; 678, 1933.
- J. Pochon : Sur la répartition des nouveaux groupes de pneumocoques (G. Cooper), chez les malades de la région parisienne. C. R. Soc. Biol. 122 : 545. 1936.

Organizarea sănătății publice și politica demografică în Italia

de

Dr. PETRU RĂMNEANȚU.

După ce am descris, în articolul precedent, principiile care stau la baza tuturor instituțiilor de stat din Italia, deci și la cele de natură sanitară și demografică, putem acum să intrăm în detaliu, pentru a arăta cum e organizată sănătatea publică, cari sunt rezultatele obținute și cum evoluează politica demografică. Pentru aceasta vom descrie organizarea celor patru mari organe, angajate în acest domeniu : a *Direcției Generale Sanitare* ; a *Operei Naționale pentru Protecția Maternității și a Copilăriei* ; a *Consortiilor Antituberculoase* și a *Direcției Demografice și a Rasei*.

A) Direcția Generală Sanitară.

Aceasta face parte integrantă din Ministerul de Interne care are tutela Sănătății publice în întreg Regatul. Conform Legii Sanitare, are de scop promovarea igienei și a sănătății publice în toate serviciile statului : școală ; cale ferată, maritimă și aeriană ; muncă ; armată de orice categorie și colonii. Direcția e condusă de un Director General, actualmente de E. S. Profesorul de igienă G. Petragani și de un Consiliu Superior. La periferie, autoritatea sanitară e reprezentată, în Provincie de prefect, secundat de un Consiliu provincial și de medicul provincial, în comune de primar, sub acărui dependență stă medicul igienist (l'ufficiale sanitario) și medicul conductor (il medico condotto).

Compunerea Consiliului Superior al Sănătății și a celui din Provincie și atribuțiile lor nu le mai relevăm, deoarece nu prezintă nicio particularitate. Amintim numai că anual, în luna Aprilie, ambele Consilii se întrunesc într'o adunare comună și că secretarul Consiliului Sanitar Superior e un membru din Institutul de Sănătate Publică.

Organul tehnic al Direcției Sanitare e *Institutul de Sănătate Publică*. Acesta are 8 departamente, iar directorul conducător este

chiar directorul general al Direcției Generale Sanitare, care poate fi și substituit de un alt medic din personalul Institutului, care nu e inferior gradului 7. Un membru din Institut exercită funcțiunea de Secretar al Direcției Generale. În Institut anual se fac și cursuri de perfecționare, pentru personalul sanitar dependent de Stat, Provincie sau Comună. Numărul medicilor înscrși sunt aproximativ 100.

Fără să insistăm, asupra atribuțiilor multiple ale Institutului de Sănătate Publică, care în orice problemă poate fi solicitat de Direcția Sanitară și de Provincii ca să-și dea concursul său și asupra atribuțiilor obișnuite ale medicilor provinciali, ne oprim numai asupra medicilor igienști și comunali (il medico condotto).

Oficiile de igienă, corespunzătoare plășilor noastre sanitare model, nu sunt organizate pentru toate comunele din Regat. Dar, din darea de seamă asupra activității Direcției Generale Sanitare pe anii 1936 și 1937, reiese că aceasta cu o viziune totalitară se ocupă în mod intens de constituirea comunelor în consorții, împreună cu concursul altor unități, pentru a forma aceste officii, cari după afirmarea Profesorului G. Petragani sunt funcțiuni eficiente ale serviciilor în supravegherea igienică și profilactică. Medicii igienști sunt ajutați de agenți sanitari. Medicul comunal (il medico condotto) are în grijă asistența medico-chirurgicală și obstetrică și tratamentul gratuit al săracilor și trebuie să coopereze și la problemele de igienă și profilaxie, de cari se ocupă cu predilecție medicul igienist. El e plătit, împreună cu moașa comunală, de comună.

Afât medicii provinciali, cât și igienști și comunali sunt recrutați și transferați chiar, numai pe bază de concurs. Medicilor igienști și comunali lise cere, între altele, la numire să nu fie trecuși de etatea de 32 de ani.

Pe lângă aceste institute, fiecare provincie, are câte un laborator, cu două secții: de bacteriologie și chimie. Medicii igienști adeseori sunt trimși de medicii provinciali ca să-și întregească cunoștințele în aceste laboratorii.

Guvernatorul din Roma, are o organizație sanitară independentă, condusă de un medic director, un vice director, medici inspectori șefi, medici igienști, medici conductori, medici școlari, medici specialiști, și medici de laboratoare.

Spitalele și institutele de asistență medicală stau tot sub tutela Ministerului de Interne.

B) Opera Națională pentru Protecția Maternității și a Copilăriei.

Această entitate parastatală prevăzută cu o autonomie largă și pusă sub supravegherea Ministerului de Interne, are scopuri directe și indirecte : primele le urmărește prin activitatea igienico-sanitară, iar pe cele din urmă prin măsuri politico-sociale. Cele din categoria întâi, contribuiesc la ridicarea nivelului fizic și psihic al generațiilor viitoare, iar cele din grupa doua întăresc lanțul familiei și tind la urcarea creșterii demografice a națiunii.

Opera are un organ central în Roma, câte o Federație în fiecare Provincie și Comitete de patronaj în comune. În fruntea primelor două organe stă câte un președinte și un consiliu. Funcțiunea lor are caractere eminamente de conducere ; dă directive, coordonează, controlează și promovează activitatea. Președintele, pe lângă alte atribuții, supraveghează instituțiile federate și semnalează Inspectoratului Corporativ eventualele abateri de la Legea pentru Munca Femeilor și a Copiilor.

Federațiunile au personal sanitar specializat în asistență : medici pediatri, obstetricieni, cari dau consultațiuni sau au un rol de inspecție și surori de ocrotire plătite (le assistenti visitatrice stipendiate). Mai au personal administrativ și personal voluntar, cum sunt vicepreședintele, patroanele (patronese) și surorile de ocrotire voluntare (le assistenti voluntarie).

a) *Formele de asistență ale Operei.*

Opera dă asistență directă următoarelor categorii de femei și copii : 1. Cravidelor căsătorite civil, văduvelor și femeilor abandonate și lipsite de resurse materiale suficiente întreținerii. — 2. Mamelor căsătorite civil, părăsite de soți, celor cari își au bărbaii sub îngrijire medicală, în institute de binefacere sau în închisori sau sunt în condiții că nu pot să-și susțină singuri familia.

Mamelor cari își cresc singure copiii, celor cari sunt incapabile să-și alăpteze copiii și celor cari din cauze fizice sau din motive morale au fost separate de copiii lor.

Subliniez, că mamelor cari trăesc în concubinaj, Opera nu le acordă asistență.
— 3. Copiilor sugari sau celor înjărcați, până la etatea de 5 ani, aparținând familiilor cari nu pot să-și îngrijească. — 4. Copiilor minori, — până la etatea de 18 ani, — cari sunt din familii sărace, expuși la abandonări sau ai căror părinți sunt irecuperabili. — 5. Orfanilor de ambii părinți — din familii sărace — sau de un părinte, când acesta e incapabil din punct de vedere fizic, moral sau economic ca să asigure existența familiei. — 6. Minorilor cari sunt în institute de binefacere și asistență și ai căror părinți sunt săraci. — 7. Minorilor ai căror părinți sau tutori sunt în cursul pierderii tutelei, până când primesc tutori în loc. — 8. Minorilor cari din punct de vedere fizic sau psihic sunt anormali, dar recuperabili. — 9. Minorilor delinquenți.

vagabonzi sau cei cari sunt inclinați spre prostituție și celor cari sunt în curs de judecare, condamnare sau liberați din închisori.

Formele mai comune de *asistență materială directă* sunt următoarele: 1. Admiterea gravidelor sărace la consultațiile de obstetrică, admiterea lor la sufrageria mamelor (i refettori materni), acordarea de ajutoare la domiciliu și de posibilități de adăpost în institute de maternitate. — 2. Admiterea mamelor sărace, cari alăptează, la sufrageriile materne, adăpostirea în aceleași institute cu copiii și acordarea de ajutoare la domiciliu. — 3. Admiterea copiilor sub trei ani la consultații de pediatrie, acordarea de ajutoare familiei, admiterea copiilor la bucătăria de lapte, admiterea lor în leagăn (asilo nido), plasarea lor la doici sau la crescătoare, adăpostirea în institute pentru normali și în institute pentru profilaxia tuberculozei. Plasarea la doici a născuților-vii acărora mame au tuberculoză sau plasarea lor chiar în institute specializate. — 4. Admiterea copiilor dela trei până la șase ani în asilele infantile cu sufragerii, acordarea de asistență în natură și în bani familiilor lor, plasarea lor în familii, în institute pentru sănătoși și în institute pentru profilaxia tuberculozei. — 5. Acordarea de ajutor familiilor cari au copii dela 6—14 ani, plasarea copiilor de această vârstă în familii, în institute de educație și instrucție, în colonii agricole, în colonii permanente pentru infirmități asanabile și în institute contra tuberculozei. — 6. Aceeași asistență o acordă și copiilor dela 14—18 ani.

Formele de *asistență morală* sunt următoarele: 1. Plasează gravidele și mamele sărace la muncă, dă asistență pentru recunoașterea legală a copiilor naturali, ajută contractarea căsătoriei civile între concubini, dă asistență în acțiunea juridică pentru declararea maternității și pentru pensia alimentară. — 2. Plasează copii și adolescenți la muncă, natural în cadrul legii respective, dă adăpost copiilor de 9—18 ani în institute de reeducare, supraveghează doicele și familiile crescătoare, dă asistență în cazuri penale.

Iată realizările Operei în ultimii trei ani:

Activitatea igienico-sanitară și asistența morală desfășurată de Operă în 1935—1937. ¹

Anii	Asistența igienico-sanitară						Asistența morală				
	Gravide și mame la consultații obstetrice		Copii la consultații de pediatrie		Vizite la domiciliul gravidelor, mamelor și copiilor		Gravide și mame		Sugari, copii, adolescenți		
	Prima vizită	Reveniri	Prima vizită	Reveniri	Prima vizită	Reveniri	Plasate la muncă	Asistați înaint. just.	Plasați la muncă	Supravegheați în ghiați în familii sau în institute	În institute
1935	255505	379857	485958	1125631	170927	—	4335	11443	4658	62700	3303
1936	297628	366908	564796	1218715	228168	210574	5808	10180	4856	38239	5203
1937	350664	418371	637974	1357867	331482	249273	7104	12426	4538	38771	6071

¹ Annuario Statistico Italiano. Anul 1938, p. 262. Istituto Centrale di Statistica del Regno d'Italia.

Opera acordă și asistență indirectă, sub următoarele forme : 1. Sugarilor și copiilor sănătoși le dă ajutoare în natură sau în bani, le angajează doică, îi plasează în azilele infantile sau în institute de educație. — 2. Sugarilor și copiilor nesănătoși le oferă posibilități de profilaxie antituberculoasă, le dă adăpost în institute de sănătate, îi trimite în colonii de vară.

b) Instituțiile Operei.

Comitetele de patronaj, cari sunt chemate să realizeze diferitele forme de asistență amintită, trebuie să aibe următoarele servicii :

Oficiu de asistență socială; Consultațiuni de obstetrică; Consultațiuni de pediatrie și după posibilități poate avea: O sufragerie pentru mame; o bucătărie de lapte și un leagăn (asilo nido).

În centrele mai mari, aceste servicii la un loc formează Casa Mamei și a Copilului (Casa della Madre e del Bambino). În pro-

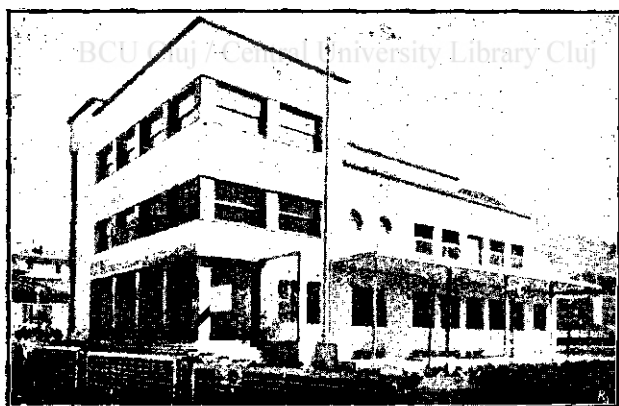

Fig. 1. — Casa Mamei și a Copilului din Balzano.

vincia Roma am vizitat 6 din aceste case. Iată cum se prezintă clădirea unei asemenea case. În întreaga Italie, Opera are 10,266 de institute diverse (1937).

1. *Oficiul de asistență socială* e organul de bază al Comitetului și al Operei. El e încredințat patroanei sau în centrele mai mari sorie de ocrotire, care poate fi și voluntară, dela Crucea Roșie sau care a urmat un curs de specializare în puericultură, făcut de O.M.N.I.

Patroana și sora sunt sufletul Operei, ele sunt responsabile de rezultatele acestei acțiuni. Ele sunt femeile fasciste cari trebuie să patrundă în fiecare casă și în fiecare cabană.

Oficiul colaborează cu Consorțiile Antituberculoase și cu moașa comunală. În oficiul de asistență se dezvoltă munca biurocratică a Casei, se ține arhiva cu toate documentele și fișele individuale ale copiilor.

2. *Consultațiuni de fapt* se dau în fiecare comună sau fragment din ea, chiar acolo unde Opera nu are o organizație înjghebată. Se ține însă seamă, că Opera nu dă consultațiuni decât pentru sănătoși și ca atare localul e deosebit de al medicului sanitar, care vizitează cu predilecție persoane bolnave. La consultațiuni asistă sora de ocrotire sau patroana, pentru a da informații relativ la vizita făcută la domiciliu.

La *consultațiunile de pediatrie* se distribuie și alimente și roborante. Medicamentele sunt excluse, deoarece Opera are scop profilactic și nu terapeutic.

Consultațiile obstetricale au de scop supravegherea igienei gravidei, profilaxia complicațiilor și a anomaliilor gravidității și mai ales combaterea bolilor venerice.

Prin *consultațiile de pediatrie* se urmărește supravegherea igienei și a alimentației sugarului, tratarea formelor de afecțiuni infantile vindecabile ambulator și necontagioase, educația igienică a mamelor și propaganda în favoarea alăptării la sân și pentru creșterea demografică.

3. *Sufrageria pentru mame* (il refectorio materno) e incontestabil cea mai eficace formă a asistenței gravidelor și mamelor cari alăptează, deoarece prezintă garanția cea mai sigură, că își ajunge scopul. Nu trebuie confundată cu o bucătărie economică. Aici vin femei, cari necesită o alimentație adecvată și concomitent sunt supuse unei supravegheri continue. Gravidele sunt primite numai după luna VI-a și până la a VII-a lună de alăptare.

4. *Bucătăria sau dispensarul de lapte*, servește pentru copii același scop, pe care îl servește sufrageria pentru mame.

În leagăn sunt ținuți, în cursul zilei, copii dela vârsta de 0—3 ani, acărora mame sunt angajate la muncă. Aici copiii sunt supravegheați, curățiți și alimentați rațional.

Adăugăm, că excepțional Casa Mamei și a Copilului poate avea 3—4 camere pentru nașteri normale.

După cum am văzut din descrierea serviciilor pe cari și le-a însușit Opera, ea oferă asistență și copiilor bolnavi și anormali. Se ocupă în special cu combaterea tuberculozei, în care scop colaborează în mod foarte strâns cu Consorțiile Antituberculoase. Colaborarea se face mai ales prin sora de ocrotire, care adeseori e angajată de ambele instituții. Astfel copiii sănătoși ai mamelor cu tuberculoză deschisă sau cei cari au tuberculoză latentă sunt îngrijiți de Operă. Tot ea îi trimite și în colonii de vară, în colaborare cu Partidul Național Fascist, care suportă cheltuielile. O.N.M.I. are un fond special și pentru copiii anormali reși needucabili. Apoi Opera își mai are organizat, pe lângă secțiile Curtilor de Apel și în edificiul acestora,

un reformator judiciar, un reformator pentru îndreptarea copiilor, o închisoare pentru minori și un centru de observare pentru ei.

Instituția O.N.M.I., prin Comitetele de Patronaj, acordă și premii pentru nupțialitate și natalitate, premii pentru îngrijirea igienică a copiilor și pentru familiile numeroase. În tabela următoare redăm asistența materială directă și indirectă, acordată în anii 1935—1937.

Asistența materială acordată de O. N. M. I.: premii de nupțialitate, natalitate și educație.¹

Anii	Gravide și mame cari alăptează		Copii sub 6 ani			Copii și adolescenții dela 7—18 ani			Subvenții familiilor pt. asistența suganilor și copilor	Premii	
	Admiși în căminele de zi	Asistați la domiciliu sau în instituții	Admiși la dispensarile de lapte	Admiși la asilurile infantile	Plasați în familii, institute și în case locale, de tbc.	Admiși în căminele de zi	Plasați în familii sau institute	Ospitalizați în institute și case de t. b. c.		Pentru nupțialitate și natalitate. Număr.	Pentru creștere bună
1935	84502	137463	144855	375998	65806	19048	22621	6181	300137	3835	22467
1936	71826	153973	120194	284918	70276	7190	22946	5877	350382	2965	23428
1937	82448	177579	127042	353855	75598	5689	22089	6788	384141	—	26280

c) Fondurile Instituției O.N.M.I.

Opera e subvenționată în primul rând de stat, cu o sumă care în mare parte provine din impozitul pus asupra celibatarilor.

În anii 1935—1937 Opera a cheltuit următoarele sume:

Sumele cheltuite de Opera Națională pentru Protecția Maternității și a Copilăriei în 1935—1937.²

NATURA CHELTUIELILOR	1937	1936	1935
	Mii de lire		
Pentru asistența maternității	35,529	35,092	29,722
Pentru asistența copilăriei	69,510	71,488	73,479
Subvențiuni institutelor pt. maternitate și copilărie	7,346	10,058	8,237
Propagandă	1,534	678	469
Cheltuieli generale	1,606	1,793	2,502
Cheltuieli diverse	13,506	7,784	5,928
TOTAL	129,031	126,893	120,337

1. Op. cit. p. 262.

2. Op. cit. p. 262.

Apoi anual îi revine o sumă însemnată din fondurile donate pentru asistența copiilor săraci, din procentul asupra gestiunii instituției Muntele de Pietate, care există în toate provinciile și în foarte multe comune, o parte din venitul net al principalelor institute de credit (Banca Napoli, Banca Sicilia, Banca Sf. Spirit, Monte dei Paschi), din impozitul asupra șederii în stațiuni climatice și de cură și din alte contribuții.

C) Lupta contra tuberculozei.

Controlul tuturilor serviciilor contra tuberculozei, deși îl are Direcția Generală Sanitară, totuși lupta propriu zisă se desfășură prin *Consortiile Antituberculoase* și prin *Institutul Național Fascist de Prevedere Socială*. În anul 1927 prin promulgarea Legii constituirii obligatorii a *Consortiilor Provinciale Antituberculoase* și prin asigurarea obligatorie contra tuberculozei, lupta a primit un caracter mai definitiv și categoric.

a) *Consortiile Provinciale Antituberculoase*. Acestea sunt în număr de 95, în fiecare provincie deci unu. În cadrele Consortiului, sub supravegherea prefectului se oferă persoanelor neasigurate profilaxie și ospitalizare.

Consortiul Provincial e o asociație din care face parte Provincia, comunele acesteia și toate instituțiile publice care au de scop lupta contra tuberculozei. Unitatea tehnică a serviciilor consortiului și raportul lui cu celelalte servicii sanitare le asigură medicul provinciei.

Rolul principal al Consortiului e de a îngriji bolnavii de tuberculoză, prin intermediul dispensarului. Astfel fiecare provincie trebuie să aibă un dispensar central și altele secundare, în comune. Numărul dispensarelor în 1937 a fost de 461. Ospitalizarea bolnavilor, Consortiul o face în instituțiile Institutului Național Fascist de Prevedere Socială. În cazurile când spitalele și sanatoriile acestuia nu pot primi, toți bolnavii propuși de Consortiu, atunci acesta are dreptul să-i izoleze temporar și la domiciliu. Consortiul e în legătură cu preventoriile și școlile în aer liber și cu medicii comunali. Aceștia din urmă sunt obligați să dea îngrijiri la domiciliul bolnavilor și convalescenților după tratament.

În anul 1935, în dispensare s'au dat 1,143,394 de consultațiuni medicale și au fost tratați medical, aici sau la domiciliu 705,012 bolnavi.

Bugetul Consorțiilor Provinciale e aproape de 150 milioane lire anual. Resursa aceasta financiară, provine Consorțiilor: din contribuțiile comunelor de 0.50—1.00 liră de persoană; din contribuțiile provinciilor, cari sunt cel puțin egale cu ale comunelor, din contribuțiile diverselor asociații și administrații publice, cari fac parte din Consorții, din donații și legate particulare; din sumele adunate cu ocazia „Zilei celor două Cruci” și din „Campaniile Timbrului Antituberculos”. In aceste campanii, dela 1933—1937 s’au colectat următoarele sume.

Sumele adunate în Campaniile Antituberculoase.

Anii	Lire
1933	13,301,000
1934	13,998,000
1935	16,727,000
1936	17,198,000
1937	21,002,000

Din aceste sume reiese, că publicul primește lupta contra tuberculozei în deplină cunoștință de cauză.

b) *Institutul Național Fascist de Prevedere Socială în combaterea tuberculozei.* Asigurările obligatorii contra tuberculozei, adică colaborarea dintre muncitori și patroni, aduc Consorțiilor un aport însemnat în realizarea inițiativelor pe cari le iau. Resursele bugetare importante în această luptă, provin propriu zis dela muncitori și patroni. Aceștia, când salariul zilnic e sub 8 lire, plătesc lunar câte o liră de persoană asigurată și câte 2 lire, când salariul pe zi e peste 8 lire. Pentru muncitori agricoli (zileri) contribuția e de 0.10 lire pe zi, de 0.50 lire pe 15 zile și de 1.00 liră pe lună. Asigurarea dă anumite drepturi tuturilor membrilor de familie, chiar fraților și surorilor asiguratului, când aceștia au mai puțin de 15 ani.

Asigurarea dă drept la ospitalizarea bolnavilor în sanatorii, în spitalele sanatorii, în institute de convalescență, zise institute post sanatoriale și la un ajutor de 4—6 lire pe zi, familiei rămasă acasă. Durata tratamentului, atât pentru asigurat, cât și pentru membrii de familie e nedeterminat. Numărul celor puși sub protecția asigurării astăzi e de peste 15 milioane. Din aceștia, în anul 1936, 38,397 asigurați și 16,432 membrii de familie au primit asistență în ambulatorii.

In lupta contra tuberculozei, pe lângă aceste două instituții mari,

mai sunt cointeresate și altele. De acestea le înșirăm numai. Ele sunt: Partidul Național Fascist, G.I.L., O.N.M.I. despre care a fost vorbă, Direcția Generală Sanitară Militară, Crucea Roșie, Opera Națională a Invalizilor și Orfanilor de Războiu și Federația Italiană Națională Fascistă pentru lupta contra Tuberculozei. Aceasta organizează Campaniile Antituberculoase.

Italia Fascistă, în general, consacră acestui flagel social circa 600 milioane de lire anual. Zestrea de care dispune e următoarea:

Combaterea tuberculozei. Institute și case de tratament, capacitatea de ospitalizare și numărul ospitalizațiilor, în 1935—1937.¹

Institute și case de asistență	Nr. institutelor și caselor			Nr. paturilor			Nr. ospitalizațiilor		
	1937	1936	1935 ¹	1937	1936	1935	1937	1936	1935
<i>Pentru tuberculoza pulmonară:</i>									
Sanatorii climatice . . .	40	38	39	6,937	6,131	6,178	12,924	9,986	9,948
Sanatorii spitale . . .	66	64	59	19,336	18,533	17,623	36,867	33,959	33,769
Spitale speciale . . .	276	279	280	11,082	11,291	11,746	27,817	25,441	26,225
Case particulare . . .	48	49	48	4,256	4,275	4,042	7,860	7,279	6,455
Total . . .	430	430	426	41,611	40,230	39,589	85,468	76,665	76,397
<i>Pentru tuberculoza extrapulmonară . . .</i>	44	45	45	6,757	6,331	5,942	16,701	12,874	9,783
Total general	474	475	471	48,368	46,561	45,531	102,169	89,539	86,180
<i>Locuri de convalescență; colonii de muncă . . .</i>	4	2	2	533	165	214	947	598	670
<i>Preventorii . . .</i>	152	147	142	21,559	18,721	17,889	34,552	32,297	26,511
<i>Dispensarii antituberculoase . . .</i>	461	449	434	—	—	—	—	—	—

Dintre spitalele=sanatorii mari, create și girate de Institutul Național Fascist de Prevedere Socială, afară de Institutul „Carlo Forlanini“ din Roma, care e o clinică pentru tuberculoși, cu 1400 de paturi, nu putem să nu amintim minunatul spital=sanator din Vialba (Milano) cu 1,100 de paturi și grandiosul sanator din Sondalo cu 2,500 de paturi.

¹ Publicate de Direcția Generală Sanitară în Annuario Statistico Italiano, 1938, p. 258.

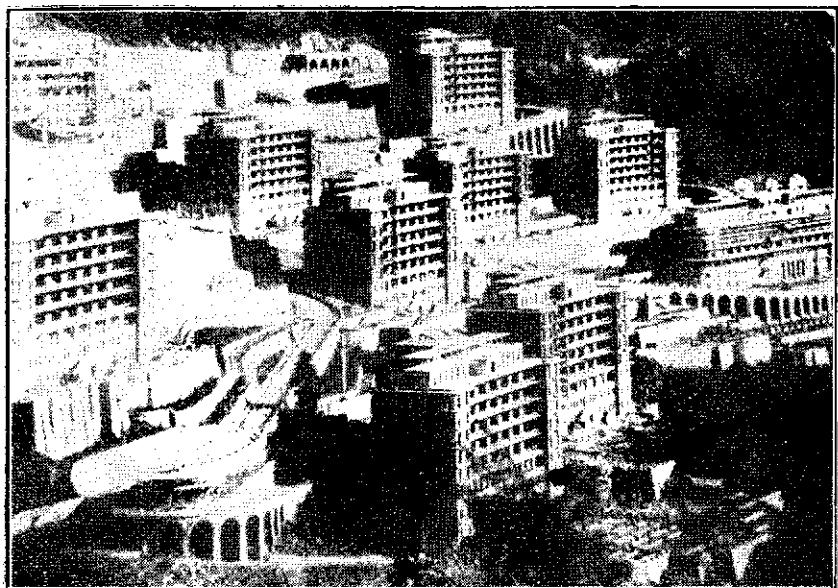

Fig. 2. — Satal Sanator din Sondalo al I. N. F. P. S. Vedere panoramică a pavilionelelor.

D) Politica Demografică.

Politica Demografică pe care a urmărit-o Fascismul în Italia până în Iulie 1938, a fost mai mult de ordin cantitativ și numai de la această dată a devenit și de ordin etnic. Ea s'a adresat nupțialității și natalității și a fost dirijată de Oficiul Central de Demografie, instituit în 7 Iunie 1937, pe lângă Ministerul de Interne. Aproape concomitent cu acesta, tot sub supravegherea Ministerului de Interne s'a înființat „Uniunea Fascistă între Familiile Numeroase” care e o entitate cu scopuri morale. Ținând seamă, că dispozițiuni pentru urcarea nupțialității și creșterea numărului de nașteri s'au luat și mai înainte de înființarea instituțiilor amintite, putem împărți politica demografică a Italiei în trei fraze: de la 1926 când s'a promulgat prima lege în această materie și până la 1937, de la acest an și până când Oficiul Central Demografic s'a transformat în direcția Demografică și a Rasei, adică până la Iulie 1938 și de la această dată și până în prezent.

In prima fază pentru urcarea nupțialității s'au luat dispoziții relative, la combaterea celibatarismului, la reducerea limitei de vârstă

pentru ofițerii cari se căsătoresc, la simplificarea procedurii în contractarea căsătoriei și la reducerea dotei impuse viitoarelor soții de ofițeri. S'au acordat reduceri însemnate pe calea ferată, s'au dat premii de căsătorii și s'a condamnat avortul.

Pentru urcarea natalității s'au scutit de impozite directe, de suprainpozite comunale, de contribuții municipale și de taxe școlare părinții, funcționari la stat și la instituțiile comunale, cari au 7 copii sau mai mulți. De toate aceste contribuțiuni au fost scutiți și ceilalți cetățeni, dacă au 10 copii sau mai mulți de crescut sau dacă au 12 copii născuți-vii, dintre cari cel puțin 6 sunt în viață. Scutirile au fost acordate celor cari nu au un venit anual mai mare decât 100,000 și numai pentru prima 100,000 lire, când venitul intrece această sumă. Angajaților la stat de grad inferior li s'a mai adăugat pentru fiecare copil minor un adaus familial. Apoi, atât dela stat, cât și dela provincii și comune, familiilor numeroase le-a acordat premii însemnate.

In a doua fază, prin decretele din 17 Iunie și 21 Iulie 1937, s'a acordat ajutoare familiale — suplimente de plată —, capilor de familie, cari au în sarcină copii și cari prestează muncă retribuită de alții, iar prin decretul din 21 August 1937 se prevăd patru categorii de măsuri:

1. împrumuturi familiale pentru a ajuta căsătoria din clasele mai puțin avute;
2. reduceri de contribuții și de taxe școlare familiilor numeroase și urcarea impozitului asupra celibatului;
3. măsuri speciale în raport cu angajații la stat sau la alte instituții publice pentru a li se urca periodic salariile; în cazuri de vârstă egală și aceeași capacitate, concurenții căsătoriți sunt favorizați în ocuparea de posturi; abolește dola soțiilor de ofițeri din forța armată; familiilor numeroase le acordă favoruri pentru construirea de locuințe ieftine; impiegaților cu copii mulți, în concesiuni materiale, le dă suma depusă îndărăt;
4. decretul mai fixează normele pentru tutela personalului feminin din serviciile de stat în timpul gravidității și al puerperului.

Prin decretul din 24 Iunie 1937 se stabilește normele de concediu extraordinar al funcționarilor la contractarea căsătoriei, decretul din 7 August 1937 acordă o reducere de 20% capilor de familie cu 5 sau mai mulți copii, din taxele medico-chirurgicale. Decretul din 25 Noemvrie 1937, dă favoruri familiilor cu 5 sau mai mulți copii în stațiunile climatice. Iar prin decretul din 12 August 1937, acordarea premiilor pentru nupțialitate și natalitate trece, dela Preșidenția de Consiliu, la Oficiul Central Demografic. În anii 1935—1937 s'au acordat următoarele premii:

Premiile pentru nupțialitate și natalitate. Imprumuturi familiale.

ANII	Premii pentru nupțialitate		Premii pentru natalitate		Total		Imprumuturi familiale	
	Număr	Mii de lire	Număr	Mii de lire	Număr	Mii de lire	Număr	Mii de lire
1935	5,300	13,068	21,798	26,385	27,098	39,453	—	—
1936	8,265	19,030	37,260	47,025	45,525	66,055	—	—
1937	9,821	23,864	41,730	53,775	51,551	77,639	7,554	12,944

In faza a treia Direcția Demografică și a Rasei s'a ocupat mai mult cu probleme rasiale. Astfel ei i-a revenit sarcina de a soluționa programul formulat de profesorii și asistenții de origine ariană, din Universitățile italiene. In 22 August a. c. a executat un recensământ pe baze etnice, stabilind numărul precis al evreilor. După ce a constatat pericolul evreilor pentru cultura și știința italiană a formulat mai multe proiecte de legi: eliminarea din Italia în curs de 6 luni a evreilor intrași după 1919; neadmiterea studenților evrei din alte țări în Universitățile italiene și îndepărtarea din învățământ a tuteor profesorilor și studenților evrei cari nu au servit cauzele Regimului Fascist.

Direcția Demografică și a Rasei mai face studii asupra factorilor biologici, sanitari, sociali și economici cari au influență asupra creșterii naturale a populației și urmărește presa politică și tehnică, care se ocupă de asemenea probleme, cu scopul de a informa Regimul asupra dezvoltării și canalizării politice demografice.

Resumé.

L'organisation et la responsabilité envers la santé publique dans l'Empire italien, est à la charge de la Direction Générale Sanitaire qui fait partie intégrante du Ministère de l'Intérieur. Celui-ci dispose de sections spéciales, parastatales presque autonomes qui s'occupent de problèmes comme: l'élévation du niveau physique et psychique des générations futures; la lutte contre la mortalité infantile, la tuberculose, le renforcement de la famille et le maintien de la natalité et de la pureté de la race italienne.

Ces organes sont: l'Oeuvre Nationale pour la Protection de la Maternité et de l'Enfance; O. M. N. I.; les Consorts Antituberculeux et la Direction Démographique et de la Race.

La Direction Générale Sanitaire ainsi que son organisation technique, l'Institut de Santé Publique, est préoccupée, en dehors d'autres problèmes, de la constitution des communes en consorts, afin que ceux-ci puissent créer des offices d'hygiène conduits par des médecins hygiénistes.

L' O. M. N. I., par son organisation présente dans presque toutes les communes : la Maison de la Mère et de l'Enfant, qui a un office d'assistance sociale, consultations obstétricales, consultations pédiatriques, des salles à manger pour les mères, cuisines pour le lait, des crèches pour les enfants de première âge, offre par ceci la plus grande assistance matérielle directe et indirecte et assistance morale et juridique aux femmes gravides, aux mères qui nourrissent, aux enfants jusque à 18 ans et aux familles nombreuses. L'Oeuvre a un budget annuel de 120,337,000 Lires.

Les Consorts Antituberculeux et l'Institut National Fasciste de Prévoyance Sociale, la plus puissante institution du régime fasciste, peut être unique en Europe, par la loi de l'assurance contre tuberculose dans les 461 dispensaires et 474 institutions d'hospitalisation, mènent la plus synthétique et la plus formidable lutte contre la tuberculose. En 1937 ils ont réussi à accomplir tout ceci avec un budget de 600,000,000 environs.

La Direction Démographique et de la Race, par des divers emprunts et aides accordés sous des formes multiples aux plus diverses classes sociales, encouragent la nuptialité et la natalité. À partir de Juillet 1938 elle protège la race et la culture italienne du mélange avec les Juifs et les Coloniaux d'Afrique.

Actualități în Igienă.

de

Dr. M. ZOLOG.

„Canadian Public Health Journal“ (Revista Canadiană de Sănătate Publică) dedică numărul din Iunie 1938 (vol. 29, Nr. 6) în întregime problemei laptelui. Câteva informații, luate din această revistă, cred că merită toată atențiunea cititorilor Buletinului nostru.

1. Dr. Defries R. D., în articolul său : *Survey of certain milk-borne diseases in Canada* (Cercetări asupra bolilor transmise prin lapte în Canada) constată că din 1912 până în 1937 inclusiv, în provinciile și orașele Canadei au survenit următoarele epidemii, cari după investigații minuțioase s'au stabilit că se datoresc laptelui infectat :

	<i>Epidemii</i>	<i>Cazuri</i>	<i>Decese</i>
Febră tifoidă	47	6,701	692
Febră paratifooidă	6	557	7
Scarlatină	7	192	—
Amigdalită septică	3	584	4
Febră undulantă	—	965	—

În realitate numărul infecțiilor, datorite laptelui, au fost mai multe, unele nu au fost însă declarate, iar altele nu au fost cercetate.

Laptele este de mult cunoscut ca un factor important în transmiterea febrei tifoide și paratifoide, fie dela un caz de boală, fie dela un excretor ori purtător de germeni. Dacă acest aliment, atât de important pentru copii și adulți, se consumă crud, nefiert sau nepasteurizat, posibilitățile de transmitere a acestor infecțiuni sunt foarte mari. *Defries* citează o epidemie mai recentă, survenită în *Moose Jaw*, provincia *Saskatchewan*, Canada, cu 69 cazuri și 10 decese, îmbolnăvinduse numai persoanele cari au consumat lapte crud, iar după depistarea și suprimarea sursei de infecțiune, epidemia a încetat.

Infecțiunile streptococice și stafilococice din lapte sau prin lapte survin deasemenea destul de des.

Frecvența mastitei streptococice și stafilococice la vaci variază între 5—90 %. E adevărat că streptococii din mastite nu cam produc infecțiuni acute la om, dar nu-i mai puțin adevărat că ei joacă un rol important în etiologia unor turburări gastro-intestinale a persoanelor cari consumă lapte crud.

Epidemiile de scarlatină, transmise prin lapte sunt destul de frecvente. *Defries* citează 3 epidemii de scarlatină, cu un total de 806 cazuri și 16 decese și 4 epidemii de amigdalită septică, cu un total de 723 cazuri și 8 decese, în toate cazurile consumându-se lapte crud și smântână din lapte crud.

Gwatkin într'un studiu a arătat că din 206 vaci 143, deci peste 50 % a suferit de mastită, 25 % a mastitelor fiind datorite stafilococilor. *Barber* încă în 1914 a arătat că un număr mare de gastroenterite se datorește laptelui contaminat cu stafilococi albi, iar în 1930 *Jordan* a demonstrat că anumite surse de stafilococi produc o enterotoxină. Tot *Gwatkin* a arătat, în 1934, că 67% a surselor de stafilococi izolate din mastite și 20% a surselor izolate din ugerul normal sunt producătoare de toxine.

Crabtree și *Litterer* au studiat 242 cazuri de intoxicațiuni alimentare, datorite unui stafilococ hemolitic producător de toxină, pro-

venit dela o vacă cu mastită. În toate cazurile s'a consumat lapte crud și smântână.

Declararea obligatorie a febrei *ondulante* începând cu anul 1928, în Statele Unite Americane și în Canada, a adus un argument nou și puternic în favoarea pasteurizării laptelui. Frecvența acestei boli printre bovideele din Canada variază după *Gwatkin* și *Mariott* între 30.5 % și 1.6 %. Reacția de aglutinare pentru bruceleză, făcută cu 5000 seruri provenite dela persoane cari au consumat lapte crud a dat rezultat pozitiv în 4.5 %, până când dintre serurile provenite dela persoane cari nu au consumat lapte crud, ci numai fierți ori pasteurizat, reacțiile pozitive au fost de 0.57 %.

2. Dr. Price R. M. în articolul: *Bovine tuberculosis in children* (Tuberculoza de origine bovină la copii), ne informează că cercetările asupra tuberculozei de origine bovină la copii au început în anul 1926 și sunt în continuare și de prezent. Scopul acestor cercetări este: 1. de a determina frecvența tuberculozei de origine bovină la copii; 2. de a determina rolul laptelui în transmiterea acestei boli și 3. de a stabili măsurile preventive necesare, pentru combaterea tuberculozei la animale, prin tuberculinizarea animalelor și tăierea celor cari reacționează pozitiv și prin pasteurizarea laptelui și 4. de a constata efectul acestor măsuri asupra frecvenței tuberculozei de origine bovină la copii.

Din cercetările făcute la spitalul de copii din Toronto, unde pasteurizarea laptelui este obligatorie din 1915, și unde se ospitalizează copiii bolnavi din orașul Toronto și provincia Ontario, precum și din alte provincii, s'a constatat că tuberculoza pulmonară primară, și tuberculoza tracheo-bronhică este cauzată în mod constant de tipul uman al bacilului tuberculozei. Tuberculoza extrapulmonară, cu un focar demonstrabil în ganglionii tracheo-bronchici ori în pulmoni este de asemenea cauzată de tipul uman al bacilului tuberculozei. *Tuberculoza extrapulmonară a copilului, fără un focar tuberculos în ganglionii tracheo-bronchici ori în pulmoni, este considerată totdeauna ca de origine bovină.*

Dintre cei 500 copii tuberculoși, studiați de Price, 9,6% a cazurilor de tuberculoză extrapulmonară au fost cauzate de bacilul bovin. Bacilul tuberculozei tip bovin a fost izolat din oase, articulațiuni, rimichi, meninge, seroase, amigdale, țesut adenoid și piele.

Cel mai tânăr pacient a fost un copil de 6 $\frac{1}{2}$ luni, suferind de adenită și amigdalită tuberculoasă bilaterală, iar cel mai în vârstă unul de 14 ani, suferind de tuberculoză renală.

Fără excepție toți copiii infectați cu tipul bovin al bacilului tuberculozei, provin din localități, în cari pasteurizarea laptelui nu este obligatorie, iar în urma anchetei făcute, s'a putut constata, că toți copiii s'au alimentat, pe timp mai scurt ori mai îndelungat, cu lapte crud, nefiert și nepasteurizat.

În mai multe cazuri analizând laptele consumat de copii, s'a putut demonstra prezența bacilului Koch, tip bovin, în lapte.

În schimb la nici un copil, crescut în Toronto, unde pasteurizarea laptelui este obligatorie din 1915, nu s'a constatat vre-o infecțiune tuberculoasă, cauzată de tipul bovin.

Din laptele crud, adus spre pasteurizare, s'a examinat 200 de probe, constatând prezența bac. tuberculozei tip bovin, în 26 %. Din 100 probe din acelaș lapte, pasteurizat timp de 30 min. la temperatura de 62.7 °C. nu s'a mai constatat în nici un caz bac. Koch bovin. Având în vedere că prin pasteurizare laptele nu suferă nici o modificare, care ar reduce valoarea nutritivă, în schimb devine liber de toți microbii patogeni, cari se transmit prin lapte, pasteurizarea constituie măsura cea mai sigură pentru prevenirea infecțiunilor cu bac. tuberculozei, tip bovin, din lapte. Această măsură preventivă este cu atât mai necesară, cu cât frecvența tuberculozei printre bovine este mai mare. În provincia Ontario, din 850.000 bovine tuberculinizate, 12.8 % au reacționat pozitiv. Tuberculinizarea animalelor și tăierea celor cu reacție pozitivă este o măsură care aduce mari beneficii crescătorilor de animale, pasteurizarea laptelui este o măsură care aduce mari beneficii sănătății publice.

Concluziile la care ajunge *R. M. Price* după 13 ani de cercetări privitor la frecvența și prevenirea infecțiunii tuberculoase prin bac. Koch, tip bovin, sunt următoarele:

a) 9.6 % a cazurilor de tuberculoză extrapulmonară la copii de sub 14 ani se datorează bac. tuberculozei, tip bovin.

b) Infecțiunea tuberculoasă cu tip bovin la copii este consecința consumării laptelui crud.

c) Reducerea frecvenței acestor infecțiuni se poate obține și prin eliminarea prin tăiere a animalelor infectate, dar mai cu seamă prin pasteurizarea obligatorie a laptelui.

3. *Cameron A. E.* în articolul: *Bovine tuberculosis in Canada* (Tuberculoza bovideelor în Canada) ne informează că în Canada s'au făcut întinse cercetări asupra frecvenței tuberculozei bovideelor, obținând următoarele date: În Provincia Quebec din 1.031.616 animale

tuberculinizate au reacționat pozitiv 14.8 %, în *Ontario* din 833.145 au dat reacție pozitivă 12.8%, în *Manitoba* din 212.576 au fost pozitive 7.7 %, în *Saskatchewan* din 293.093 au fost pozitive 1.4 %, în *Alberta* din 41.796 animale 3%, în *British Columbia* din 70.598 animale 10 %.

În 5 ani, 1924—1928, s'a tăiat sub controlul statului aproape 5.000.000 animale, procentul celor găsite tuberculoase fiind 3.14 %, iar printre cele 7.500.000 animale tăiate în 7 ani consecutivi (1929—1935), au fost găsite tuberculoase numai 2 %, iar din cele 2.936.298 animale tăiate în 1936—1937 numai 1.7 %, ceea ce arată o scădere continuă a tuberculozei bovideelor, datorită măsurilor luate de guvern.

Azi frecvența tuberculozei bovideelor, în Canada este de 2.5—3.0 %, în unele provincii fiind scăzută până la 0.5 %, fapt care a influențat morbiditatea și mortalitatea prin tuberculoză la om.

4. *Asociația generală a medicilor din Canada, precum și Asociația generală a medicilor din Statele Unite Americane*, cer introducerea pasteurizării obligatorii a laptelui, bazați pe următoarele argumente :

a) Pasteurizarea nu alterează caseina laptelui. Lactalbumina și lactoglobulina se coagulează și astfel devine mai ușor digestibilă. Valoarea nutritivă a proteinei laptelui nu este deloc micșorată prin pasteurizare.

b) Zahărul și grăsimea laptelui nu suferă nici o modificare esențială prin pasteurizare.

c) Calciul și fosforul este absorbit din laptele pasteurizat tot așa de bine ca și din laptele crud.

d) Vitamina A a laptelui nu suferă nici o reducere prin pasteurizare.

e) Vitamina B, suferă o ușoară reducere, fără însemnătate, prin pasteurizare.

f) Vitamina C suferă o reducere de aproximativ 20 %, care se poate preveni, dacă laptele nu e expus luminei. Această reducere nu are însă o influență practică, laptele nefiind o sursă importantă de vitamina C.

g) Valoarea nutritivă totală a laptelui nu e redusă prin pasteurizare, după cum arată experiențele pe șobolani tineri, laptele pasteurizat nu este prin urmare cu nimic inferior laptelui crud, având în schimb marele avantaj de a nu mai transmite boli infecțioase.

Actualități sanitare.

de

I. MOLDOVAN.

1. **Noua lege administrativă.** — Noua așezare administrativă a țării pune insistent problema, dacă organizațiunea noastră sanitară poate să rămână nemodificată sau dacă ea trebuie să țină seamă de nouile orânduirii, îndeosebi privind descentralizarea. Văzând dispozițiile legii și motivarea acesteia, nu mai poate fi nici o îndoială, că deastădată se urmărește în mod hotărît și sincer desconcentrarea și trecerea unei serii de importante atribuțiuni asupra noiei unități de conducere, care este Ținutul. Investit cu drepturi, mijloace și servicii suficiente, așa cum este spiritul legii, Ținutul va putea satisface principalele cerințe ale vieții locale cu atât mai ușor, cu cât mai apropiat fiind de aceste cerințe, mai înțelegător față de rostul lor, le va înțelege și judeca mai bine în însemnătatea și urgența lor.

Județul a devenit unitate de control, redus în atribuțiuni, mijloace și servicii. Conducerea administrației județene nu mai are însemnătatea dinainte, când era unitatea principală de gospodărire a vieții locale; nu mai este capabilă să rezolve din propriile puteri și răspunderi problemele curente ale administrației locale, nu mai are deci nici autoritatea nici posibilitățile, cari o caracterizau înainte.

În schimb au fost sporite atribuțiunile plășii administrative, organ de control și îndrumare directă a vieții administrative locale. În sarcina conducerii plășii cade și o parte a executivei, care rămâne în mod principal rezervată conducerii comunale.

În actuala orânduire serviciul sanitar are ca organ principal de conducere și control serviciul sanitar județean, intim legat înainte de puterica conducere administrativă județeană, azi transformat în simplu organ de control. Deasupra lui Inspectoratul general sanitar și-a păstrat atribuțiile de control, așa încât rămâne singur medicul de circumscripție organ de execuție, controlat — în afară de organele administrative — de medicul primar de județ, inspectorul general sanitar și organele de control ale Ministerului. Executiva sanitară este deci aproape exclusiv în sarcina medicului de circumscripție, care nu se poate răzima pe o unitate administrativă cu aceeași rază de acțiune și care — absorbit de îndatoririle sale curative — nu este în stare să activeze decât în măsură redusă în executiva preventivă, care ea ar trebui să fie de fapt principalul câmp de activitate al serviciului sanitar. Așa

suntem în situația, că în parlea sa mai însemnată serviciul sanitar nu dispune de organe de executivă și că pentru puținul ce-l poate realmente face medicul de circumscripție, avem o serie întreagă de organe de control, cari prin simplul fapt al existenței lor și al necesității de a o justifica, vor îngreua prin cerințele administrației lor și puținul ce ar putea să fie executat. Am ajuns acolo, că serviciul sanitar este descopciat din mersul curent al administrației locale neavând nici la circumscripție, nici la județ și, dacă nu se încadrează inspectoratul general sanitar mai intim în organizația Ținutului, nici la acesta o legătură traicică, care să-i sporească autoritatea și mijloacele de acomodare și intensificare a muncii sale.

Perspectivile aceste desigur vor da de gândit organelor noastre de conducere, iar soluția firească a problemei — în conformitate cu legea sanitară și de ocrotire — ni se pare următoarea :

1. Ar fi bine să se acorde Ținutului atribuțiuni sanitare în limita cerințelor urgente, a competențelor și mijloacelor de cari pot dispune. Inspectoratul general sanitar să funcționeze în cadrele Ținutului, Inspectorul general sanitar fiind referent al Rezidentului Regal în problemele descentralizate, și direct legat de Minister în toate problemele rezervate autorității și competenței Ministerului. Inspectoratul general sanitar în acest fel, sprijinit pe noua unitate administrativă, Ținutul, încadrat în mecanismul de funcțiune al acestuia, sprijinit mai departe de un Rezident Regal, cointerestat în mersul treburilor sanitare, va deveni organul de conducere și control al serviciului sanitar descentralizat. Nu va fi atunci nevoie de a se crea alte servicii de „Asistență medicală și socială” preconizate de Legea administrativă în cadrele Ținutului.

2. Asupra Inspectoratului general sanitar ar trebui să treacă o serie de atribuțiuni azi ale serviciului sanitar județean, cum sunt: ordonanțări, verificări, problema invalizilor și altele, cari nu mai pot fi lăsate în sarcina medicului primar de județ, urmând ca acesta să fie mai disponibil pentru activitatea de control și îndrumare.

3. Ar trebui să se organizeze înfârșit plasa sanitară, ca unitate de executivă și îndrumare preventivă, al cărei rost devine mai evident în urma noiei organizări administrative, și a cărei amânare a oprit orice posibilitate de ameliorare sistematică a stării sanitare la țară.

4. Să se reducă în acest fel atribuțiunile medicului de circumscripție la nivelul capacității sale.

5. Să fie sporite atribuțiunile și mijloacele de acțiune ale Institutelor de Igienă și sănătate publică, pentru a-și putea îndeplini

rostul de îndrumare tehnică și perfecționare a serviciului sanitar și de ocrotire, rostul de a fi centrele de instrucție și de cercetare în domeniile speciale aparținând serviciului sanitar.

Persistarea în starea actuală va însemna nu numai continuarea unui serviciu de eficacitate redusă, dar va avea darul, de a ține departe de problemele sanitare noile unități administrative, dela a căror conducere se așteaptă cu drept cuvânt o învioreare a vieții locale, un spăr al inițiativei, o cointeresare mai apropiată și mai rodnică a tuturor factorilor meninși să și dea contribuția la păstrarea și promovarea capacității de producție și de rezistență a populațiunei.

2. Problema surorilor de ocrotire. — După aproape 2 decenii de existență abia tolerată, avem tot mai multe semne, că în sfârșit această instituție a fost recunoscută în însemnătatea ei. Dacă fiind încă pășinarea noastră într'o tradiție, care azi n'ar trebui să aibă decât o valoare istorică, nu ne facem iluzia, că importanța instituției surorilor de ocrotire a fost înțeleasă în tot rostul ei. Dar pentru anumite activități în domeniul sanitar și de ocrotire rural, utilitatea acestor auxiliare s'a evidențiat prea mult, ca să mai poată fi trasă la îndoială. Și așa a trebuit să se constate, că avem prea puține surori de ocrotire pe teren și că școlile azi existente nu sunt suficiente, pentru a da serviciului sanitar în timp util numărul necesar de surori.

Chiar și pentru atribuțiunile reduse, cari li se recunosc azi, ar trebui să avem cel puțin de fiecare circumscripție o soră, iar școlile ar trebui să asigure surescena necesară acestui nivel. Cum însă pentru o sistematică activitate educativă, sanitară și de ocrotire, cu răsnetul dorit asupra mortalității, numărul surorilor cerut va fi de câteva mii și cum realizarea acestei cerințe este extrem de urgentă, este evident, că școlile actuale sunt absolut insuficiente.

Ne-ar trebui anual 300—400 surori noi, cel puțin. Școlile de azi ne dau 40—60. În această situațiune singura soluțiune poate fi creierea de noi școli pentru surori de ocrotire. Sporirea debitului școlilor actuale sau reducerea cu un semestru al duratei studiilor, nu va fi în stare să amelioreze în mod simțitor situațiunea. Întârzierea creierii de centre noi de instrucție nu și poate afla o justificare odată ce însemnătatea serviciului surorilor de ocrotire este recunoscută. Dacă fiind faptul, că fără acest auxiliar, o operă preventivă capabilă să reducă îmbolnăviri și decese nu este posibilă, motive bugetare nu se pot opune înființării nouilor școli, și aceasta cu atât mai puțin, cu cât o școală cu 3 ani curs și 70—80 eleve, nu cere

anual un buget mai mare de 1.700.000 lei, cuprinzând atât cheltuielile materiale cât și cele personale. În centre ca Timișoara, Craiova, Chișinău sau Cernăuți ușor se vor putea afla clădirile, necesare adăpostirii școlilor noi, personalul didactic și instituțiile sanitare (spitale, laboratorii, dispensare, etc.), necesare unei bune instrucțiuni. Singura piedecă pentru realizarea mai multor școli noi deodată va putea fi lipsa conducătoarelor și monitoarelor experimentate și competente. Și aceste s'ar putea însă forma mai repede dacă autoritatea superioară acceptă, să dea problemei concursul necesar unei realizări mai urgente.

Regretabil este însă, că organele de conducere ale instituției surorilor de ocrotire, cari ele ar avea în primul rând rostul de a fi sensibile la cerințele practicei, de a cerceta și cumpăni cu toată obiectivitatea necesitățile viitorului și de a prezenta Ministerului argumentele și proiectele necesare realizărilor eșalonate după însemnătatea și urgența lor, regretabil este, că acele căpetenii sunt streine de atari preocupări. Stăpânite de ambiția de a-și transforma școlile în academii și de a-și spori în acest fel prestigiul propriu, ele sunt dispuse de a restrânge primirea la bacalaureate, ele sunt doritoare de a-și câștiga simpatii streine prin acceptarea docilă a normelor programatice venite din alte părți și lipsite de o concepție proprie românească, vizând cerințele specifice nouă, ele își epuizează eforturile în continue discuții și modificări de programe.

E poate de înțeles, că aceste conducătoare să se intereseze în primul rând de promovarea instituției proprii, cutoatecă firesc ar fi, ca fiecare gând al lor și fiecare măsură să fie aservită rostului pe care-l au, de a-și acomoda menirea instituției cerințelor rurale românești. Școala lor a fost creată pentru acest scop. Și dacă ele nu pot înțelege aceasta elementară datorie, va trebui ca Ministerul să-și creeze un organ de specialitate deasupra acelor școli, care să-și ia el sarcina cunoașterii realității noastre, a măsurilor ce se impun, pentruca instrucția și cariera surorilor de ocrotire să corespundă precis acelor cerințe, să argumenteze în fața Ministerului necesitatea acelor măsuri și să impună apoi școlilor tot ce este necesar pentruca ele să se încadreze disciplinat și modest în marea opera pe care trebuie să o servească.

1. Cronica eugenică.

* **Eugenia în Anglia.** Deși Anglia are 300.000 de disgenici, speră să obțină ameliorarea prin sterilizarea voluntară, 41,6 % din deficienții și bolnavii mintali sunt eredo-bolnavi. E stabilit că sterilizarea nu implică nici un fel de dăunare. Ori redacția unei reviste eugenice germane (*A. f. R. u. Ges.-B.*, Bd. 32, p. 287) se întreabă just: oare nu-i valabil acest rezultat și pentru disgenici? La fel, se întreabă despre rațiunea păstrării disgenicilor în stabilimente și după sterilizare. Înainte cu 2 ani s'a cerut de cercurile competente legiferarea eutanaziei, pentru bolnavii incurabili trecuți de 21 de ani, cari ar dori-o. Parlamentul a respins proiectul.

* **Eugenia în Danemarca.** Vechea lege matrimonială daneză din 30, VI, 1930 s'a schimbat în sensul următor: Dacă se bănuiește că unul din cei doi logodnici suferă de alienație mintală, deficiență mintală, psihopatie, alcoolism și epilepsie este obligat să prezinte un certificat medical care să constate netemeinicia bănuielii sau persoana e obligată să solicite aprobarea Ministerului de Justiție. Contrariu, căsătoria se declară nulă de către procuror.

* **Eugenia în China.** Intr'o ședință a uniunii naționale a medicilor chinezi în Hankau, aceștia au cerut autorității competente sterilizarea alienajilor și introducerea certificatului prematrimonial.

* **Eugenia în Japonia.** În chiar momentul înființării unui Minister al Sănătății în Japonia s'a înființat și o secție eugenică. Planul diviziunii este: aplicarea sterilizării legale a bolnavilor mintali; introducerea examinării prematrimoniale. Până la intrarea în vigoare a legilor respective, secția se limitează să organizeze o vastă propagandă în toată țara pentru a lămurii populația asupra eugeniei și a convinge de necesitatea examinării voluntare a candidaților la căsătorie. Examinările, obligatorii se fac în oficiile pentru sfaturile matrimoniale.

* **Primul birou eugenic de stat pentru mijlocirea căsătoriilor din Tokio** a avut un succes extraordinar încă din primele săptămâni ale existenței lui. S'au înscris imediat 1800 de tineri și tinere. Nrul bărbaților întrece pe al fetelor.

* **Cursuri eugenice** au fost organizate în Berlin pentru magistrații austriaci. Alte cursuri eugenice au fost organizate pentru moașele din Germania și colaboratoarele lor.

* **Activitatea birourilor pentru consilii matrimoniale în Germania.** În 193 au vizitat birourile 449.349 persoane căsătorite. 36 % din totalul căsătoriilor au fost încheiate după examinarea candidaților. Au recurs la împrumuturi matrimoniale 367.112 persoane.

* **Paletive eugenice în Finlanda.** Dela intrarea în vigoare a legii sterilizării eugenice în anul 1935 au fost sterilizați până azi 39 bărbați și 149 femei.

* **Apărarea rasei în Ungaria.** În Budapesta s'a înființat „Uniunea apărătoarelor rasei”. Uniunea și-a propus ca scop să înmănușeze toate forțele naționale. Chiar dela constituirea ei au aderat 200 de foști comandanți din vechea armată.

* **Biopolitica franceză.** Potrivit unei cercetări din 1929 s'a stabilit că de la 1892 încoace numărul gospodăriilor rurale s'a micșorat cu 1.736.000 (30%). Din 1936 situația s'a înrăutățit și mai mult. O mare vină revine introducerii săptămânei de 40 de ore.

* **Biopolitica engleză.** În întreprinderile economice particulare din Anglia este și azi încă în vigoare măsura, ca funcționarii bărbați să nu se căsătorească sub 30 de ani. Pentru că autoritatea de stat n'a reușit să schimbe sistemul, s'a format o organizație particulară cu scopul de a determina întreprinderile să desființeze această orânduire dușmănoasă căsătoriei. Amintim că cifra natalității e în Anglia de 14⁰/₁₀₀, cu mult mai mică decât în Franța.

* **Biopolitica în Spania naționalistă.** Etatea la căsătorie era coborâtă în Spania și înainte de războiul civil. Azi naționaliștii au coborât etatea la 22 de ani pentru bărbați și la 15 ani pentru femei.

* **Decret rasial-politic pentru școlari.** Ministerul Reichului pentru știință, educație și cultura poporului a dat un decret potrivit căruia școala trebuie să corecteze noului scop educativ. Ea trebuie să trezească în fiecare școlar conștiința că el e un membru al unei trunchiu etnic (Sippe). Școlarul de curs secundar, ca și cel de curs primar este deaceea obligat să-și alcătuiască el însuși arborele său geneologic până cel mai târziu în ultimele clase. În școala secundară până în cl. V cel mai târziu. Se pune preț pe datele școlarului sănătos și nu pe a celui bolnăvicios.

* **Apărarea rasei în țările scandinave.** Arhiva de stat norvegiană anunță că în timpul din urmă numeroși cetățeni cer atestarea descendenței lor ariene. Asemenea cereri stârnesc serviciul. Aceleași cereri se ivesc în *Suedia*. În urma judaizării crescândă a țărilor nordice, populația vrea „să se distanțeze și pe cale de documente de evrei”.

BCU Cluj / Central University Library Cluj

2. Diverse.

* **Țiganii sunt constrâși la munca agricolă** conform hotărârii conducătorului din Burgenland, ori decâte ori se va simți nevoia de brațe.

* **Societatea britanică de Psihologie** a creat un comitet pentru psihometria omului sub prezidenția Prof. C. Spearman, care aparține în același timp și Federației internaționale a organizațiilor eugenice.

* **Jerfele cerute de războiul mondial** se ridică la 9.7 milioane morți și 19 milioane răniți. Ofițerii germani morți sunt în proporție de 19% (cei activi 24%); subofițerii și soldații au avut 14% morți. O probă mai mult că cei mai înzestrați suportă jertfe mai mari.

* **Contraselecțiune etnică.** Din cei 1,6 milioane germani cari locuiesc în Rusia, au fost nimiciți 488.000. Alți 200.000 au fost izgoniți din gospodăria și din casa lor, iar în lagăre de muncă se află 150.000. Informația laconică din *A. f. R. u. G=B.* (1938, Bd. 32, p. 284) are o semnificație gravă, pe care trebuie s'o relevăm. Rusia își distruge propriii ei fii dar limitele distrugerii etniei germane sunt de proporții spăimântătoare: 31% uciși, aproape ¹/₃ din populația respectivă, 13% strămutați și deposedați, 9% internați. Existența a peste jumătate din locuitori (838.000 sau 52%) a fost ruinată. Exterminarea organizată de subomul mongolic lovește pe cei mai buni dintre conaționali și pe una din cele mai superioare etnii europene.

* **Obligatoritatea probei sângelui și a examinărilor ereditivbiologice** necesare a fost reglementată în Germania prin legea din 12. IV. 1938.

* **Numărul indienilor din Canada** s'a ridicat la 114.000 — o ușoară creștere față de nr. lor din 1907.

Documente din trecut

de

I. MOLDOVAN

Publicăm în cele ce urmează procesul verbal al Congresului medicilor români din Transilvania și Banat, ținut la Sibiu în 28 Ian. 1919 și memoriul redactat de președintele congresului Dl Dr. Ilie Beu și înaintat de biroul congresului Președintelui Consiliului Dirigent. Le publicăm din prilejul împlinirii a 20 de ani de Unire, ca omagiu pentru felul cum medicii români din Ardeal și Banat au știut din prima clipă să-și facă datoria în cadrul patriei noi. Ei au dat dovadă de o deosebită sensibilitate la cerințele medicale și sanitare ale Transilvaniei românești și de o impresionantă clarviziune și capacitate, de a afla cele mai potrivite soluțiuni pentru satisfacerea acelor cerințe. Desbrăcați de orice interes lăaturalnic, politic, personal sau de altă natură, concentrați cu toată atenția și cu toată dragostea asupra necesităților românești, atât amar de vreme nesocotite, medicii români din Ardeal și Banat au precizat atunci clar, modest și hotărât rosturile lor în viitoarea organizațiune sanitară. Ei au schițat cu o uimitoare siguranță principiile acelei organizațiuni, principii cari mai târziu au fost îmbrăcate în haină de lege și cari în parte și azi încă își așteaptă realizarea.

Atunci în primele zile ale unirei au fost întrevăzut și chiar precizat rostul surorilor de ocrotire în opera educativ-sanitară rurală, atunci s'a cerut înființarea medicului igienist de plasă (districtual), specializat prin cursuri deosebite, diferenciat de medicul de circumscripție (cercual) prin rosturile preventive și scutit de clientela particulară, pentru a-și putea devota întregul lui timp serviciului. S'a cerut atunci un Minister al Sănătății Publice cu un medic în frunte și o organizațiune profesională obligatorie pentru toți medicii, realizată mai târziu în colegiul medicilor.

Principiile organizațiunii sanitare, așa cum au fost expuse și discutate în acel congres, nu au fost copiate după experiențe străine. Instituția surorilor de ocrotire și a medicilor igieniști de plasă nici nu existau pe aceea vreme în alte țări. Medicii noștri de atunci, ieșiți proaspăt din războiu, medici militari sau particulari și numai foarte puțini în modeste funcțiuni de medici cercuali, nici unul cu experiența unor posturi de conducere, nici unul înarmat cu vaste cunoștințe teo-